

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 221

Poznań, piątek dnia 15 maja 1931

Rok XXVI

Zwycięstwo p. Doumera

Dla tych, którzy bliżej obserwowali wypadki polityczne we Francji w przededniu wyboru nowego prezydenta republiki, musiało być jasnym, że zapowiadany ogólnie triumf p. Brianda nie przedstawiał się w gruncie rzeczy tak pewnie, jakby można było sądzić z rozpowszechnionej opinii. Przeciwnie, jego kontrkandydat, prezes senatu, p. Paweł Doumer, posiadał co najmniej te same szanse, a, znając tradycje polityczne we Francji, można było przypuszczać, że właśnie on, a nie p. Briand, opuści Wersal jako nowy prezydent Francji.

W dniu przed wyborami w Wersalu pisaliśmy, dlaczego naszym zdaniem, p. Doumer mógł wyjść z walki wyborczej zwycięzcą. Francuzi nie lubią wybierać na prezydenta republiki ludzi ze zbyt ostro zarysowaną indywidualnością. Nie wybrano swego czasu p. Clemenceau. P. Millerand po czteroletnim pobycie w pałacu Elizejskim został zmuszony do opuszczenia go przez przeciwne sobie stronnictwa. A pod tym względem położenie w dniu 13 maja było szczególnie jaskrawe, gdyż p. Briand występował niemal jako oficjalny kandydat socjalistów i radykałów, którzy pierwsi, za pośrednictwem p. Bluma i Malvy'ego, oficjalnie go wysunęli. Obaj ci przywódcy lewicowi oddali p. Briandowi niedźwiedzią przysługę, gdyż nadali jego kandydaturze zabarwienie ściśle partyjne i bojowe. W dodatku w czasie obrad zgromadzenia narodowego w Wersalu lewa część tego ciała urzędowała co chwila p. Briandowi polityczne demonstracje, wznosząc ustawicznie okrzyki na cześć pokoju i starając się przez to podkreślić, że idea pokoju jest zmonopolizowana przez p. Brianda. Oprócz tego odegrały w Wersalu rolę czynniki osobiste, a zwłaszcza niechęć senatorów do wybierania na prezydenta rzeczypospolitej pośła. Cały też niemal senat głosował za swoim przewodniczącym p. Doumerem.

W ten sposób na czele Francji stanął mąż bardzo dostojny i bardzo prawy. Niezwiązany specjalnie z żadnym stronnictwem, nie posiadający żadnych uprzedzeń, cieszący się sympatjami we wszystkich grupach, będzie on godnym następcą p. Doumergue'a i będzie stosował zapewne tę samą linię postępowania, która wydała tak świetne owoce. Przeciwstawiając p. Brianda p. Doumerowi, lewica pragnęła wywołać wrażenie, że p. Doumer jest człowiekiem żenia, a nie obozu pokoju. Są obozu wojny, a nie obozu pokoju. Są to oczywiście wnioski demagogiczne, gdyż żaden mąż stanu Francji nie może pragnąć wojny. Cały zatarg, jaki na tem tle zachodzi we Francji, toczy się dokoła zagadnienia, w jaki sposób pokój zabezpieczyć. P. Doumer, który stracił na froncie niemieckim czterech synów,

Obrady w Genewie rozpoczęte

Pierwsze rozmowy między ministrami

Genewa, 15. 5. (Tel. wł.) Minister Curtius odbył dziś przed południem rozmowę z angielskim ministrem spraw zagran. Hendersonem. Jest to dla stanowiska Niemiec bardzo znamienne, że niemiecki przedstawiciel na pierwszy plan batalii wysunął rozmowę z przedstawicielem Anglii.

Przed południem również konferował Curtius z włoskim min. spr. zagranicznych Grandim. Konferencja odbyła się w hotelu „Metropol”.

Briand przyjechał dziś rano w towarzystwie szefa swego gabinetu oraz podsekretarza stanu Poncet'a.

Genewa, 15. 5. (Tel. wł.) Min. Grandi przyjął dziś na śniadaniu min. Hendersona. Rozmowa ministrów do-

tyczyła podobno spraw, znajdujących się na porządku dziennym obrad komisji europejskiej a w szczególności sprawy unji celnej austriacko-niemieckiej. Grandi przedstawił Hendersonowi główne punkty umów ekonomicznych włosko austriackiej i włosko węgierskiej. Poza tem rozmowa dotyczyła również sprawy konferencji rozbrojeniowej.

Genewa, 15. 5. (Tel. wł.) Minister Schober przyjmował dziś śniadaniem min. Curtiusa. Obaj ministrowie pracowali wspólnie z rzeczoznawcami, wchodzącymi w skład ich delegacji. Następnie min. Schober złożył wizyty min. Grandiemu i min. Hendersonowi.

Otwarcie konferencji komitetu europejskiego — Przemówienie Brianda i Hendersona

Genewa, 15. 5. (Tel. wł.). O godz. 11 przedpołudniem rozpoczęło się posiedzenie komitetu studjów konferencji europejskiej. Początek posiedzenia był tajny.

Po przywróceniu jawności wygłosił przemówienie Briand, dając obraz dotychczasowych prac komisji szczególnie na terenie gospodarki zbożowej i kredytu międzynarodowego. Briand stwierdził w swym przemówieniu, iż prace te szły dotąd normalnie i konferencja jest dalszym etapem na drodze do ich przemysłowego rozwoju.

Następnie zabrał głos min. Henderson, którego krótkie przemówienie przerywano często oklaskami. Henderson dał wyraz zadowoleniu, iż Briand przybył na konferencję. Mam nadzieję — mówił on — że Briand, niezależnie zupełnie od rozwoju stosunków politycznych we Francji, będzie mógł w

dalszym ciągu pracować na terenie genewskim.

W odpowiedzi Briand dziękował za „zaufanie”, i podkreślił, że komitet europejski a Liga Narodów to instytucja pokoju, które stoją ponad wszelkimi zagadnieniami natury wewnętrzno-politycznej. Polityka genewska Francji, bez względu na jakiegokolwiek zmiany wewnętrzne, nie ulegnie zmianie.

Przedstawiciel Zwaczarji Motta w przemówieniu swoim oświetlił pewne zagadnienia organizacyjne komitetu europejskiego, przyczem poruszył stosunek prawny między Ligą Narodów a pozaeuropejskimi jej członkami, oraz między Ligą Narodów a państwami europejskimi, które nie są jej członkami. Raport przyjęto w brzmieniu, zaproponowanem przez referenta.

Następne posiedzenie odbędzie jutro przedpołudniem.

Z jakimi zamiarami i nadziejami przyjechał do Genewy min. Curtius?

Wiedeń, 15. 5. (PAT). Z berlińskich kół dyplomatycznych „Neue F. Presse” otrzymuje następujące informacje o stanowisku delegacji niemieckiej w Genewie:

Mylne jest zapatrywanie, jakoby dr. Curtius przygotowywał kompromis w sprawie unji celnej. Powściągliwość jego mowy berlińskiej podrytkowana była tylko względami na wybór prezydenta we Francji. Rząd niemiecki zdecydowany jest przeprowadzić unję celną, nie odmówi jednak współdziałania, przy każdym innym projekcie, mającym na celu rozwiązanie trudnego przesilenia gospodarczego.

Bieg wypadków w Genewie będzie następujący: Najpierw zajmie się unją celną komitet europejski. Kompetencja tego komitetu dotyczy tylko spraw gospodarczych. Możliwe jest jednak, że Francja lub Czechosłowacja spróbują przejść na teren polityczny. Dr. Curtius nie weźmie udziału w dyskusji politycznej. Uczyni to chyba tylko wtedy, gdy będzie zmuszony odeprzeć z miejsca pewne twierdzenia. Komisja europejska będzie mogła uchwalić rezolucję, ale nie będzie mogła p. rzeszkodzić przeprowadzeniu unji celnej. Niemcy sądzą, że nie są w komitecie europejskim odosobnione i że poszczególne państwa będą się z Niemcami zgadzały, jakkolwiek tej zgody nie ujawnią.

Po komisji europejskiej zajmie się prawną stroną unji celnej Rada Ligi Narodów. Dyskusja w Radzie skończy się być może na tem, że wystosowane będzie do Międzynarodowego Trybunału w Hadze żądanie wydania opinii o kwestji prawnej unji celnej. Niemcy są skłonne głosować za takim wnioskiem, co jednak zależy od sformułowania pytania, jakie ma być postawione Międzynarodowemu Trybunałowi. Decyzja Trybunału może jednak wypaść także nie po myśli Francji.

W Berlinie przypuszczają, że Briand będzie się starał w Genewie o doprowadzenie do kompromisu w drodze osobistych konferencji. Wyobraża on sobie widocznie kompromis taki w ten sposób, że Niemcy i Austria, nie zrzekając się unji celnej, będą gotowe odłożyć jej natychmiastowe wprowadzenie w życie i przyłączyć się do planu, zaproponowanego przez Brianda, atoli rząd niemiecki jest przekonany, że unja celna niemiecko - austriacka nie sprzeciwia się planowi Brianda. Rząd niemiecki, przystępując do planu Brianda, nie zrzeknie się bynajmniej planu przeprowadzenia unji celnej niemiecko-austriackiej.

„Neue F. Presse” donosi z tych samych kół dyplomatycznych, że inicjatywa zwołana posiedzenia komitetu kontrolnego wyszła od Włoch.

niewątpliwie ma pod tym względem inne zapatrywanie od różnych pacyfistów, którzy widzą urzeczywistnienie

pokoju w ogólnym rozbrojeniu i w uczynieniu jednostronnych ustępstw tym, którzy szantażują Europę groźba-

mi wywołania nowych awantur i nowych wojen. W Polsce wybór p. Doumera musi wywołać specjalną sympatię, gdyż wybitny ten polityk oddał wielkie usługi przy tworzeniu armii polskiej we Francji i w tej sprawie prowadził w imieniu rządu francuskiego pertraktacje z Komitetem Narodowym Polskim w Paryżu. W p. Doumerze posiada Polska niewątpliwie szczerego przyjaciela.

Pozostaje pytanie, co zrobi p. Briand? Nie ulega wątpliwości, że porażka jego jako wyraźna reakcja na „Anschluss” oznacza cios dla polityki locarneńskiej. P. Briand jest kierownikiem tej polityki. Jest on poza tem mężem stanu tak głośnym, że nie może ponosić porażek wyborczych bez następstw. Jego przyjaciele, którzy stale podkreślali, że wybór p. Brianda ma być ukoronowaniem jego pacyfistycznej polityki, sami sprawili, że wraz z p. Briandem zachwiała się w Wersalu ta właśnie polityka. Oczuli to bardzo trafnie Niemcy, którzy nie ukrywają niezadowolenia. Lewicowa prasa francuska jest w najwyższym stopniu oburzona, a socjaliści zapowiadają odwet w roku 1932 przy wyborach do izby parlamentarnej.

P. Briand pojechał do Genewy. Jedni twierdzą, że ma zamiar trwać na swym stanowisku, inni, że udał się nad Le-man, by pożegnać się z przyjaciółmi. W każdym razie nie ulega wątpliwości, że autorytet osobisty p. Brianda doznał znacznego osłabienia, a jego karjera przekroczyła w dniu 13 maja zenit. Okazuje się, że Francja nie widzi w nim człowieka opatrnościowego i niemal apostoła, za jakiego p. Briand lubi uchodzić.

Ale z drugiej strony autorytet polityczny Francji niewątpliwie w Genewie wzrośnie. Wybory w Wersalu są poważnym ostrzeżeniem dla tych, którzy przypuszczają, że Francja jest gotowa na wszystkie ustępstwa i że przymknie oczy na pogwałcenia traktatów. Jeden z wybitnych publicystów francuskich p. Bernus pisał niedawno w „Messenger Polonais”, że wybór p. Brianda na prezydenta ułatwiłby pogodzenie się z pewnymi „faktami dokonanymi”. Co miał p. Bernus przez to na myśli — nie wiemy, lecz uwaga jego już jest nieaktualna. Pozostaje tylko pytanie, czy we Francji nastąpił zwrot polityczny, czy też tylko zahamowanie pewnej polityki, ale o tem z pewnością jeszcze pisać.

Przemysłowcy polscy w drodze powrotnej z Sowiec

Moskwa, 15. 5. (PAT) Grupa przemysłowców polskich z p. Wierzbickim na czele, która blisko przez 2 tygodnie podróżowała po Ukrainie, oraz północnym Kaukazie, znajduje się już w drodze powrotnej do Moskwy. Ostatnim etapem podróży był Charków, gdzie przemysłowcy polscy zwiedzili fabrykę traktorów oraz kilka większych obiektów przemysłowych.

Dla wszystkich abonentów pisma naszego dołączamy do dzisiejszego wydania Rozkład jazdy kolejowej na sezon letni 1931 roku.

Włoski projekt rozwiązania problemu austriackiego

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Rzym, 13 maja.

Pisząc w ostatnich korespondencjach o sprawie „Anschlussu”, zwracałem uwagę, że rząd włoski, mimo pozornej rezerwy i chłodu, z jakimi ze względów czysto taktycznych, stara odnosić do tej kwestii, przekonywany jest o niebezpiecznych jej następstwach dla Włoch. Dopiero teraz rozwiązano prasie włoskiej język. Prawie wszystkie ważniejsze dzienniki ogłosiły artykuły, mniej lub więcej ostrzegające rząd wiedeński przed „Anschlusssem” i dowodzące, że ani względy historyczne ani ekonomiczne nie usprawiedliwiają wyrzeczenia się przez Austrię samodzielności, bo mimo wszystko wykazała ona w ostatnich latach niezaprzeczoną żywotność i znajduje się dziś w lepszych warunkach niż inne kraje. I w istocie tak jest, a nie inaczej. Zapomniano tylko przy tej sposobności dodać, że Austrii zbyt pośpiesznie, jak się teraz okazuje, darowano odszkodowania wojenne i wydobyto z kłopotów po to, by jej ułatwić powrót do ryzykownej gry przedwojennej.

Pośród wspomnianych artykułów nie można pominąć dwu, wyjątkowo interesujących, ogłoszonych w „Tribunie” pod tytułem „Quo vadis Austria?” a podpisanych pseudonimem „il Danubiano”, pod którym kryje się „kompetentny” polityk. Artykuły te mają charakter wybitnie inspirowany, a zasługują na uwagę głównie dlatego, że występują z konkretnym projektem włoskim, powiedzmy półoficjalnym, rozwiązania problemu austriackiego w obecnej jego postaci.

Autor stwierdza, — jak to już powszechnie ustalono, że Austria taka jaka jest, posiada możliwości ekonomiczne do życia. Istota problemu austriackiego nie jest ekonomiczna, lecz polityczna i wcale nie czynnik ekonomiczny popychają Austrię w objęcia Niemiec, lecz polityczne. Większość partij w Austrii oświadcza się za „Anschlusssem”, każda powodowana innymi względami duchowymi lub politycznymi. Tymczasem, zdaniem autora, funkcja polityczna i ekonomiczna Austrii nie leży na linii Berlina, lecz na linii Dunaju. I tylko w związku z innym krajem typu naddunajskiego Austria może prawdziwie polepszyć swą budowę ekonomiczną, wzmocnić swój ustrój polityczny i zdobyć autorytet w Europie. Takim krajem są Węgry, które uzupełniają się z Austrią ekonomicznie. I tu autor stawia wręcz tezę przywrócenia unii austro-węgierskiej w nowych powojennych warunkach.

Związek austro-węgierski — sądzi on — mógłby przyjść do skutku nienaruszwszy „ani przecinka” w traktatach St. Germain i Trianon. Wprawdzie, łatwo przewidzieć, że doprowadziły on, po przejściowej unii ekonomicznej do federacji obu państw, albo do unii personalnej na wypadek przywrócenia monarchii, ale, cokolwiekby się stało, blok austro-węgierski w tej postaci stanowiłby cenny element równowagi w Europie naddunajskiej.

O bok Czechosłowacji z 15 milionami mieszkańcami, obok Jugosławii z 14 milionami i Rumunii z 17 milionami powstałby blok austro-węgierski z 15 milionami mieszkańców. W ten sposób osiągnięłoby się niemal doskonałą równowagę.

Autor nie sądzi, żeby „mała Austria” i „małe Węgry” połączone mogły stanowić niebezpieczeństwo dla pokoju naddunajskiego czy europejskiego, bo byłyby zbyt słabe dla polityki agresywnej, a zbyt zjednoczone, by być przedmiotem napadu. Przeciwnie twór taki byłby zdolny zapewnić niezbędną stabilizację Europie naddunajskiej, „gdzie problemy ekonomiczne i nagle poważna groźba posunięcia niemieckiego wykazały dostatecznie potrzebę odłożenia na bok pewnych uprzedzeń politycznych i nakazują przystąpić do rozwiązania za wspólnym porozumieniem”.

Autor wychodzi z założenia, że sżywny powojenny status quo w tej części Europy nie da się utrzymać i widzi w powyższym projekcie środek, zdolny przeciwdziałać „Anschlussowi”. „Francja i Mała Entente — pisze — powinny być przekonane, że tylko coś bezpośredniego, realnego, dotykającego mogłoby skłonić Austrię do uwolnienia się od niebezpiecznej polityki, w jaką wdała się z Niemcami”. Nie uważa za taki, nowego projektu, zapowiedzianego przez Brianda, a naszkicowanego w ostatniej mowie przez Benesa. Austria wie dobrze, że tego rodzaju projekty pozostaną w gruncie rzeczy na papierze. Swoją zaś uważa za realny i za taki, który może sprowadzić Austrię z drogi do Berlina, na którą weszła. Przed kilku jeszcze laty projekt powyższy byłby nie do pomyślenia. Stał mu na przeszkodzie przedewszystkiem pakt antyhabsburski, który wiązał Włochy. Dziś, wobec nieodnowienia konwencji antyhabsburskiej, nie wiąże ona nikogo, a równocześnie nie ma obawy, by problem habsburski mógł zagrażać innym państwom. Jeśli Austrii trzeba dać jakąś podporę polityczną, to najodpowiedniejszą mogą być właśnie Węgry, a te z kolei, mają swój problem opróżnionego tronu korony św. Stefana. Dlatego autor nie wahał się poruszyć kwestii habsburskiej, bez względu na to, czy ona jest popularną w Austrii czy nie. Oto główny tok myśli artykułów. Pośród wątpliwości, jakie projekt powyższy nasuwa, nie ostatnią jest ta, czy Wiedeń i Budapeszt zechcą żyć samodzielnie i czy nie zgłoszą się same, prędzej czy później, pod komendę Berlina. S. M.

Od redakcji: W związku z doniesieniami naszego rzymskiego korespondenta, musimy zaznaczyć, że niedawno w „Matin” ukazała się na ten sam temat korespondencja z Budapesztu p. Sauerweina, zausznika p. Brianda. P. Sauerwein pisze z pewną sympatią o projekcie unii austro-węgierskiej, a w każdym razie zaleca traktować te nowe pomysły poważnie.

Zawód

Niejedno dzieje się na opak w całym świecie, w Polsce także, a w „sanacji” w szczególności.

Prasa obozu rządowego, która przez pięć lat tyle nawojowała się z „partijnictwem” i nadeklamowała o „ideologii państwowej”, znalazła się powoli w tym położeniu, że poza poruszaniami od czasu do czasu zagadnieniami z polityki zagranicznej nie ma o sprawach państwowych nic do powiedzenia i choć nie z upodobania to z konieczności zajmuje się coraz więcej sprawami czysto partyjnymi.

Dzieje się to mniej więcej regularnie według szablonowej recepty. Gdy jednego dnia idzie frontowy atak na Stronictwo Narodowe, to możnaby przysiąc, że na drugi dzień będzie rozprawa z P. P. S.

Dla odmiany przyszła teraz kolej na ludowców. Naczelny organ „sanacji”, warszawska „Gazeta Polska”, w bardzo przejrzyście sposób daje folię zawiedzionym nadziejom, jakie obóz rządowy wiązał ze zjednoczeniem trzech stronictw chłopskich.

Oto parę wyjątków:

„Zapowiedź zmian... mogła upoważnić do przypuszczeń, że ruch ten od-

najdzie zagubione wytyczne, gwarantujące rzetelną pracę dla państwa i ludności rolniczej”.

Im dalej, tem wyraźniej:

„Zdawać się mogło, iż w polityce i taktyce jednoczących się stronictw ludowych zmiany nie będą polegały jedynie na przemalowaniu partyjnych sztyldów i dalszym kontynuowaniu popełnionych błędów”.

„Przed nowym Stronictwem Ludowym stawała doskonała sposobność zrewidowania dotychczasowego systemu politycznych sojuszków”.

To już jest całkiem wyraźne! Kiedy w lecie 1930 r. krzątało się około połączenia stronictw chłopskich, zwracaliśmy uwagę na podejrzaną życzliwość „sanacji” dla tych zamiarów. Choć ostatecznie wtedy, do poroczenia nie doszło, choć wzięła górę koncepcja Centrolewu, choć „sanacja” przy wyborach zrobiła sobie większość, to jednak, patrząc dalej w przyszłość, nie poniechała ona swych umizgów do chłopów.

Zjednoczenie stronictw ludowych powitane zostało w obozie rządowym bardzo ciepło. Miano tam pewne powo-

dy, które „upoważniały do przypuszczeń”, na podstawie których „zdawać się mogło”, że połączone stronictwo skorzysta z „doskonałej sposobności”.

Jakie powody? Oto po prostu — „sanacja” ma w obozie ludowców ludzi, na których liczy. Ma takich wśród dawnych „dąbszczyków”, ma także wśród wielkopolskich piastowców. Charakterystyczny był ten sukces, z jakim podczas walki w Sejmie o ratyfikację umowy likwidacyjnej przyszli „sanacji” pp. Michałkiewicz i Nosek, którzy nie mieli wtedy nic ważniejszego nad zaatakowanie z tyłu Klubu Narodowego, zmagającego się w ciężkiej walce z przeważającymi liczebnie siłami przeciwnika.

Pamiętamy też, jak pod koniec dyskusji budżetowej pp. Matuszewski i Miedziński komplementowali z „ręczową” współpracą w przeciwstawieniu do opozycji Klubu Narodowego i P. P. S. Jakże to pochwały zbierał poseł Wyrzykowski za swój niezbyt fortunny wniosek?

A jednak... nie wypaliło! „Przeobrażenia nie sięgnęły do głębi wewnętrznej i nie nastąpiła rewizja dotychczasowych założeń i metod”, — woła zawiedziona i rozżalona „Gazeta Polska”.

Żal jest uzasadniony, ale przyczyna nietrafnie określona. Organ „sanacyjny” szuka jej bowiem w P. P. S., gdy tymczasem leży ona tam, gdzie ludowcy muszą mieć czujne ucho, mianowicie... na wsi. Nastroj polityczny wśród

Tak wygląda towarowy znak ochronny wyrobów

Fabryki Mydła Regera

Karol Sander, Poznań, ulica Sew. Mielżyńskiego 23.

chłopów jest tego rodzaju, że biada temu, kto by chciał mówić o „współpracy” z „sanacją”. Więc choć wśród ludowców jest wielu takich, co by lekko chcieli utracić cnotę opozycyjności, to jednak muszą ją zachować, bo im nie pozwalają chłopcy.

I tu tkwi przyczyna zawodu, jaki spotkał „sanację”. Jest to tak mniej więcej, jak w znanej piosence, śpiewanej przez p. Modzelewską: „I chciałyby i boję się...” Na razie to drugie u ludowców przeważa i dlatego „sanacja” jest... zła. M. K.

Sparalizowana robota partyjna „sanacji” na Pomorzu

Powstańcy i Wojacy pomorscy nie chcą być „przyjaciółmi” „Strzelca”

Narzucony na nieformalnym zjeździe delegatów Związku Powstańców i Wojaków D. O. K. VIII (Pomorze) nowy statut „grudziądzki” spowodował rozbiście na Pomorzu tej tak zasłużonej organizacji, jaką są Powstańcy i Wojacy. Sanacyjna koncepcja, żeby z Powstańców i Wojaków zrobić „przyjaciół „Strzelca”, a młodzież przedpoborową wcielić wprost do „Strzelca” wywołała ostrą reakcję w organizacji świadomej swego przeznaczenia i nie chcącej iść pod komendę bojówkarzy „strzeleckich”.

W dalszym ciągu ze Związku D. O. K. VIII (do którego oprócz Pomorza należała także północna część Wielkopolski) występują całe okręgi, obwody i poszczególne placówki.

W dniu 26 kwietnia odbył się w Kartuzach zjazd okręgu Kaszubskiego Tow. Powstańców i Wojaków. Reprezentowane były 43 towarzystwa przez 51 delegatów z całych Kaszub. Marszałkiem zjazdu był p. Cichocki z Wejherowa.

Po udzieleniu pełnego absolutorjum ustępującemu zarządowi przystąpiono do najważniejszego punktu obrad: sprawy przyjęcia nowego statutu, uchwalonego na zjeździe w Grudziądzu.

Sprawa ta wywołała długą i burzliwą dyskusję. W czasie ja wnego głosowania nowy statut został odrzucony z 28 głosami przeciw 12. Reszta delegatów wstrzymała się od głosowania.

Z powodu nieprzyjęcia nowego statutu wybrano tymczasowy nowy zarząd okręgowy z p. Stankowskim na czele.

Sztandar okręgowy uchwalono umieścić w kartuskim kościele parafjalnym, by nie dostał się on w ręce rozbiłjacy „sanacyjnych”.

Przyjęto też jednogłośnie następującą rezolucję:

„Delegaci energicznie protestują przeciw prowokacyjnemu postępowaniu gdańszczyzan wobec obywateli polskich na terenie W. M. Gdańska. Delegaci okręgu kaszubskiego, znając hakatystyczne usposobienie Niemców gdańskich, żądają od rządu polskiego, aby ukroczył swawolę Niemców gdańskich i dochodził słusznych praw, zastrzeżonych nam na mocy traktatu wersalskiego”.

Zarząd okręgowy Tow. Powstańców i Wojaków w Starogardzie powiadomił w rozkazie podległe sobie obwody i towarzystwa o uchwale zjazdu okręgu starogardzkiego, odbytego w dniu 19-go ub. miesiąca, na mocy której okręg starogardzki wystąpił ze Związku D. O. K. VIII. W rozkazie zarząd domaga się zastosowania się do tej decyzji. Jako pierwsza uczyniła to placówka w Zajączkowie na zebraniu w dniu 1 b. m., uchwalając wystąpić ze Związku D. O. K. VIII, i podporządkować się zarządowi okręgowemu.

Dnia 6 bm. zarząd Tow. Powst. i

Wojaków w Tczewie powziął następującą uchwałę:

„I. Zarząd obwodowy Zw. Tow. Powstańców i Wojaków na obwód Tczew na zebraniu odbytem w dn. 6 maja br., uchwala jednogłośnie wystąpić ze Związku Tow. Powstańców i Wojaków O. K. VIII, zarazem zarząd obwodu podporządkowuje się zarządowi okręgowemu, wybranemu na walnym zjeździe delegatów okręgu starogardzkiego w Chojnicach w dn. 19 kwietnia 1931 r. z prezesem dr. Friedrichem na czele.

„II. Zarząd obwodowy apeluje do placówek o podporządkowanie się powyższej uchwale i przeprowadzenie na najbliższych zebraniach równobrzmiącej uchwały o wystąpieniu z Związku D. O. K. VIII.

„III. Zaleca się placówkom obwodowoczweskim na zjazd, mający się odbyć w dniu 10 maja br. w Czersku, delegatów nie wysyłać i odczekać dalszych rozkazów urzędującego zarządu okręgowego względnie obwodowego „Wolność”.

„Zarząd obwodowy (—) Leon Mądzielewski, prezes”.

Dnia 25 ub. m. Tow. Powstańców i Wojaków w Chojnicach jednogłośnie uchwaliło wystąpić ze Związku D. O. K. VIII.

Tow. Powstańców i Wojaków w Radomnie (pow. lubawski) na zebraniu swem w dniu 1 bm. uchwaliło również wystąpić ze Związku D. O. K. VIII. W dniu 3 bm. takąż uchwałę powzięła placówka w Płużnicy. Sztandar placówki uchwalono umieścić bezzwłocznie w kościele parafjalnym w Płużnicy do czasu ostatecznego i zupełnego zabezpieczenia Związku przed zamachami, zmierzającymi do zamienienia go w organizację polityczną i partyjną.

W dniu 29 ub. m. odbyło się nadzw. zebranie walne placówki toruńskiej Zw. Powstańców i Wojaków. Na zebraniu jednocześnie wypowiedziano się przeciw nowemu statutowi. Ostatnie dwa punkty rezolucji brzmią:

„Uchwala się: „umieścić bezzwłocznie sztandar Placówki w kościele parafjalnym św. Jana w Toruniu do czasu ostatecznego zabezpieczenia Związku przed zamachami zmierzającymi do zamienienia go w organizację polityczną i partyjną;

„W wypadku, gdyby zarząd gł. Związku usiłował rozwiązać obecny zarząd placówki i narzucić jej władzę komisaryczną, placówka Toruń automatycznie wystąpi ze Związku Powstańców i Wojaków D. O. K. VIII (Pomorze) i przystąpi do poznańskiego Związku Powstańców i Wojaków (OK VII)”.

Identyczną uchwałę powzięła placówka w Lubiczcu (pow. toruński). Sztandar umieszczono w kaplicy.

Podobną uchwałę powzięła też placówka w Kamieniu (pow. sepoleński). „Sanatorzy” chcąc za wszelką cenę rozbić placówkę kamińską, założyli „Strzelca”, do którego wstąpiło kilku Niemców.

Po wyborze prezydenta Francji

Nowy prezydent na grobie poległych swoich synów — Prasa o zachwianej pozycji Brianda

Paryż, 15. 5. (Tel. wł.). Pierwszym krokiem nowo obranego prezydenta republiki było, po złożeniu wczoraj wizyty prezydentowi Doumergue, oddanie hołdu pamięci czterech swoich synów, którzy padli na polu chwały w czasie wojny światowej.

Wczoraj wczesnym rankiem prezydent Doumer udał się wraz z żoną na cmentarz, gdzie pochowani są jego synowie i ukłakił przed skromnym pomnikiem, wzniesionym na ich grobie.

Paryż, 15. 5. (Tel. wł.). Pozycję Brianda, po wyniku wyborów, omawia „Echo de Paris” i stwierdza w konkluzji, że Briand jako minister spraw zagranicznych skończył się. Jego wyjazd do Genewy i udział w pracach konferencji europejskiej, która jest jego —

jak mówi dziennik — „dzieckiem prywatnym”, jest maskowaniem poniesionej porażki.

„Sprawa briandowska” rozstrzygnięta zostanie, zdaniem tego dziennika, dnia 13 czerwca, t. j. na najbliższym posiedzeniu rady ministrów. W razie ustąpienia Brianda, stanowisko ministra spraw zagranicznych objąłby — według przewidywań dziennika — Laval.

„Le Matin” wyraża zdanie, że Briand pojechał do Genewy po to tylko, aby się z nią pożegnać.

Pisma lewicowe protestują oczywiście przeciwko ewentualnemu ustąpieniu Brianda i zapowiadają, w razie istotnego ustąpienia, „katastrofę” dla zagranicznej polityki Francji.

Za spowodowanie katastrofy kolejowej

Skazano maszynistę Zielińskiego na 2 lata więzienia

Gdynia, 15. 5. (Tel. wł.). Przed wydziałem karnym sądu okręgowego, toczyła się tutaj onegdaj rozprawa przeciw maszyniście kolejowemu Stanisławowi Zielińskiemu, oskarżonemu o spowodowanie w Gdyni w dniu 19 stycznia b. r. katastrofy kolejowej, w której zginęło 5 ludzi.

Mimo przychylnych dla oskarżonego opinii ekspertów, przyznających, że tory w Gdyni i urządzenia sygnalizacyjne nie są zupełnie poprawne, i mimo świetnej obrony adw. dr. St. Szurleja z Warszawy, sąd uznał Zielińskiego winnym i skazał go na 2 lata więzienia. S. B.

Krwawe wybory w Egipcie

Kair, 15. 5. (Tel. wł.). W czasie wczorajszych wyborów do parlamentu ofiarą zając padło 7 zabitych, w tej liczbie 2 kobiety i 60 rannych. Prócz tego wiele osób rannono lekko, pozostawiając na leczenie w domach. Według danych miejscowego pogotowia ratunkowego liczba rannych wynosi 167 a zabitych 18.

Niekorzystna dla Polski decyzja trybunału haskiego?

Niemieckie doniesienie urzędowe

Haga, 15. 5. (Tel. wł.). Urzędowe niemieckie biuro Wolffa donosi, że dzisiaj popołudniu w haskim Pałacu Pokoju odbyło się posiedzenie publiczne stałego międzynarodowego trybunału sprawiedliwości, w którym wzięli udział m. i. liczni członkowie ciała dyplomatycznego. Odczytano orzeczenie trybunału w sprawie sporu polsko-niemieckiego co do niemieckich szkół mniejszościowych na polskim G. Śląsku.

Trybunał — jak twierdzi Biuro Wolffa — w swej decyzji zaakceptował całkowicie niemiecki punkt widzenia i na przedłożone mu decyzję Ligi Narodów z dn. 24 stycznia 1931 pytanie, czy te dzieci, które na podstawie egzaminów językowych, przeprowadzonych w r. 1927, zostały usunięte z niemieckich szkół mniejszościowych, także nadal mają być do szkół tych nieprzyjmowane — odpowiedział negatywnie w myśl wniosku niemieckiego. Orzeczenie to uchwalono 11 głosami przeciw jednemu głosowi przedstawiciela Polski. Przedstawiciel Polski uмотywował swe stanowisko w wolnym oświadczeniu, dołączonym do orzeczenia.

Od redakcji: Tyle doniesienie niemieckiego Biura Wolffa. Do tej chwili nie otrzymaliśmy jeszcze komunikatu urzędowej Polskiej Agencji Telegraficznej o decyzji trybunału haskiego.

Szczegóły planu gospodarczego Brianda

Paryż, 15. 5. (Tel. wł.). „Le Matin” podaje, iż plan rządu francuskiego, który Briand przedstawił w Genewie celem zniweczenia unji celnej austriacko-niemieckiej zaleci system preferencyjny w Europie, przewidujący utworzenie biur sprzedaży zboża dla krajów Europy środkowej i wschodniej.

Co się tyczy krajów przemysłowych, to plan francuski zaleci zdyscyplinowanie produkcji i sprzedaży oraz wzmoczenie rozwoju karteli w głównych gałęziach przemysłu.

Specjalny rozdział zajmują się Austrią, której bilans handlowy jest ujemny na sumę prawie 3½ miljarda fr. Wskutek tego niezbędne są odpowiednie zarządzenia i wydaje się, iż mocarstwa pragną, by niepodległość Austrii nie doznała uszczerbku. Rząd francuski domaga się w konsekwencji, aby państwa europejskie, będące klientami Austrii, udzieliły jej specjalnych ułatwień dla zwiększenia jej rynków zbytu. Z punktu widzenia finansowego rząd francuski wyraża gotowość współpracy w dziedzinie pożyczek i inwestowania kapitałów w obrocie publicznych i wprowadzenia na giełdę paryską walorów zagranicznych.

Awantury na zebraniu sjonistycznym.

Warszawa, 15. 5. (Tel. wł.). — Wczoraj w południe w lokalu kina „Tęcza” miał odbyć się odczyt o sta-

Grünbauma pod tyt. „Obecna sytuacja w sjonizmie”.

Na odczyt przybyła znaczna grupa sjonistów warszawskich, reprezentująca kierunek oficjalny, oraz nie mniejsza sjonistów rewizjonistów, będących w opozycji do komitetu a w szczególności do posta Grünbauma za jego paryskie wystąpienie przeciw tej grupie. Gdy na trybunie ukazał się pos. Grünbaum, na sali rozległy się wrógie okrzyki, gwizdania i tupania nogami. Wszelkie usiłowania, by zaprowadzić jaki taki ład, spełziły na niczem.

Zawezwano policję, nim jednak ta zdążyła przybyć, sjonisci rewizjoniści ścignęli pos. Grünbauma z mównicy i gdyby nie obrona jego sympatyków, niechybnie doszłoby do walki. Kres awanturum położyła policja, rozwiązując zebranie. Pos. Grünbaum pod silną eskortą swoich zwolenników udał się do domu.

Jerzyk zwolniony z więzienia.

Gdańsk, 15. 5. (Tel. wł.). W śróde przedpołudniem Jerzyk został zwolniony z więzienia. Stało się to na skutek interwencji obrony, która wniosła sprzeciw z powodu przytrzymania Jerzyka w areszcie śledczym do terminu rewizji procesu. Jerzyk udał się wczoraj do Gdyni. S. B.

Sprawca zamordowania Kazanowskiego

Lwów, 15. 5. (Tel. wł.). Aresztowano tu pod zarzutem zastrzelenia Kazanowskiego, ucznia 8 klasy gimnazjum, studenta Politechniki Eugenjusza Barto-

za. Po dłuższym przesłuchaniu późną nocą przyznał się on do popełnienia zbrodni, oświadczając, że czynu tego dokonał, trawiony chęcią zemsty za doznana zniewagę czynną i ustawiczną prowokację ze strony Kazanowskiego. Dziś Bartosz odstawiony będzie do sądu.

Z Stronnictwa Narodowego

Zebranie w Gnieźnie.

W dniu 7 b. m. odbyło się w Hotelu Francuskim plenarne zebranie gnieźnieńskiego Koła Stron. Narodowego.

Zebranie zagałi prezes Stronnictwa na m. Gniezno p. dr. W. Szalkowski, witając członków oraz przybyłych w okazałej liczbie Młodych O. W. P. Następnie p. red. Cieślak wygłosił niezwykle ciekawy referat p. t. „Europa polityczna w dobie dzisiejszej”.

Za treściwy referat podziękowano red. Cieślakowi oklaskami, poczem prezes p. dr. Szalkowski zdaje obszernie sprawozdanie ze zjazdu wojewódzkiego Stronnictwa, który się odbył dnia 26 kwietnia w Poznaniu z udziałem p. Łęgowskiej i referenta jako delegatów z Gniezna.

W szczególności referował p. dr. Szalkowski o podjęciu na wielką skalę akcji przeciwniemieckiej, której konieczność uznał zjazd w związku z dokonaną ratyfikacją umów likwidacyjnej i handlowej z Niemcami.

Wkońcu p. prezes omówił sprawy organizacyjne Koła.

Zebranie w Trzemesznie.

W salce p. Rydlewicza odbyło się plenarne zebranie Stronnictwa Narodowego. Zebranie zagałi p. Dytkiewicz. Na zebraniu rozdano podziękowania zarządowi głównego Stronnictwa Narodowego za pracę przedwyborczą. Podziękowania te otrzymali: ks. prałat Kowalski, panna Antonina Biernacka, pp. Wojcieszak Jan, Kajetaniak Marjan, Mizgalski Władysław, Marchlewicz Andrzej, Adamski Roch, Sielecki Leon, Bisikiewicz Stanisław, Stawicki Kazimierz, Kamyszek Augustyn, Przybylski Ignacy, Dytkiewicz Ludwik, Roszak Sylwester.

Odnaczenie Kaciukiewicza za zasługi

Wczoraj „Gazeta Polska” ogłasza kilkaset nazwisk osób odznaczonych krzyżem i medalem Niepodległości.

Między innymi Krzyżem Niepodległości odznaczony został kpt. Kazimierz Kaciukiewicz jeden z głównych i najbardziej osławionych oficerów brzeskich.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.91 zł; w Gdańsku na Warszawę 8.927 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. aBnk Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 marek niem. w dewizach 212.20 do 212.50 zł, gotówką 211.80 zł, za 100 guldenów gd. w dewizach 173.06 do 173.32 zł, gotówką 172.72 zł.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.	
Berlin, 15. 5. 1931 r.	
Pszonica march. 75—76 kg.	285.00—287.00
Tendencja spokojna.	
Zyto march. 70—71 kg.	196.00—197.00
Tendencja stała.	
Zyto meklemb. cif Berlin tr.	
Berlin sprzedaż.	000.00—203.00
Tendencja stała.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	230.00—244.00
Tendencja cicha.	
Owies march od st załad.	196.00—200.00
Tendencja słabsza.	
Mąka pszenna	33.50—39.25
Tendencja mocna.	
Mąka żytnia	26.75—28.50
Tendencja utrzymana.	
Ospa pszenna	14.75—15.25
Tendencja mocna.	
Ospa żytnia	14.75—15.00
Tendencja utrzymana.	
Groch Victoria	26.00—31.00
Groch pas ewny	19.00—21.00
Peluszka	25.00—30.00
Bób polny	19.00—21.00
Wyka	24.00—26.00
Łubin niebieski	15.00—16.50
Łubin żółty	22.00—27.00
Seradela nowa	66.00—70.00
Makuchy rzepakowe	9.80—10.20
Makuchy lniane	14.00—14.20
Wytłoki suche paryt. Berlin	8.20—8.30
Srót Soja	12.40—13.60
Ogólna tendencja spokojna.	

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 15. 5. 1931 r.	
Wyplaty na Warszawę	46.90—47.10
Noty wielkie	46.825—47.225

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 15. 5. 1931 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało żywszą tendencję.

Z pap. państw. płacono za 5 proc. poz. konwers. 47.60 proc. oraz za 4 proc. poz. inwestycyjną 86.— Papiery lokacyjne P. Z. K. doznały lekkiej znizki, mianowicie: 8 proc. listy dolarowe (stare) handlowano po 90½ proc. i 4 proc. listy zast. konwert. po 37 proc. w tranzakcjach, zaś 6 proc. listy żytnie notowały 17¼—17½ w oddaniu.

Z akcyj bankowych w gł. przemysłowych płacono za Bank Polski 124.—, zaś R. Maya handlowano w tranzakcjach po 22.— Mniejsze ilości Cegielskiego obracano po 37.— w zaoferowaniu.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu).

5% Pożyczka konwersyjna 47.60 P.
8% obligacje m. Poznania z 1929 r. 92.— P.
8% listy dolarowe w zlocie amortyzacyjne 90½ +
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 37.— +

(Kurs w złotych).

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 17.75—17.50 O.
4% Premj. Pożyczka Inwestycyjna 86.— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję).

Bank Polski I em. 124.— P.
Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Dr. Roman May I em. zł. 22.— +
Tendencja nieco żywsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 15. 5. 1931 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8.91, sp.: 8.93, kup.: 8.89.
Franki franc. tr.: 34.93, sp.: 35.02, kup.: 34.84.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup
Holandja	358.46	359.36	357.56
Londyn	43.39	43.50	43.28
Nowy Jork czek	8.917	8.937	8.897
Nowy Jork kabel	8.924	8.944	8.904
Paryż	34.93	35.02	34.84
Praga	26.43	26.49	26.37
Szwajcaria	171.97	172.40	171.54
Sztokholm	239.23	239.83	238.63
Wiedeń	125.39	125.70	125.08
Włochy	46.72	46.84	46.60
Berlin	212.56		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% poz. inw szt. ser.	91.50
3% poz. bud.	45.00
5% poz. konw.	48.75
6% poz. lol.	71.50
10% poz. kol.	105.00

Akcje w złotych:

Bank Polski	127.50—128.00
Bank Zachodni	0.00—60.00
W. T. F. Cukru	0.00—26.50

Tendencja cokolwiek mocniejsza.

Komentarz.

Dla papierów państw. tendencja niejednolita, dla listów zast. przeważnie mocniejsza, dla akcji również mocniejsza. Z bankowych mocniejszy Bank Polski, Zachodni utrzymany. Z akcyj przemysłowych Cukier mocniejszy, ruch minimalny.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, d. 15. 5. 31 r.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: a) żyta 692,5 gr. (117,9 f w h.), b) pszenicy 735,5 gr. (124,8 f w h.), c) jęczmienia przemiałowego 667,0 gr. (113,1 f w h.), d) owsa 464,5 gr. (77,5 f w h.).

„Ceny orientacyjne”

parytet Poznań

Zyto	26.75—27.25
Usposobienie spokojne.	
Pszonica	29.50—30.00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiałowy	27.00—28.00
Usposobienie spokojne.	
Owies pastewny	29.00—30.00
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	40.00—41.00
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	47.00—50.00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	21.00—22.00
Otręby pszenne	21.00—22.00
Otręby pszenne (grube)	22.50—23.50
Gorczyca	42.00—47.00
Wyka latowa	45.00—47.00
Peluszka	47.00—50.00
Groch polny	30.00—31.00
Groch Victoria	36.00—40.00
Łubin niebieski	26.00—28.00
Łubin żółty	34.00—38.00
Tatarka	42.00—44.00
Ziemniaki jadalne	6.50—7.00

Ogólne usposobienie spokojne.

Tranzakcje na odmienny warunkach: jęczmienia 15 tonn, owsa 15 tonn.

Kto trzewik kupić chce w dzisiejszej porze,
Ten firmy „LEO” ominąć nie może.
Obuwie „LEO” — wie o tem kraj cały —
Miano najlepszych w Polsce uzyskały. Pw 11220-19.53
„LEO”, W. Weynerowski i Syn, Skład obuwia męskiego, Poznań, ul. 27. Grudnia 3.

Święta Młodych O. W. P. w Wolsztynie i Śmiglu

Wolsztyn, 15. 5. Wczoraj odbył się w Wolsztynie II-gi zjazd powiatowy Młodych Obozu Wielkiej Polski, którego przebieg był pod każdym względem imponujący.

Z okazji święta Młodych całe miasto udekorowane było flagami narodowymi. Na zjazd przybyło 500 Młodych z 26 placówek miejskich i wiejskich, istniejących w powiecie wolsztyńskim. Nadto przybyło na zjazd 40 członków placówki grodziskiej z kierownikiem tamtejszego Powiatowego Wydziału Młodych dr. Mikołajczykiem na czele. Zjazd rozpoczął się nabożeństwem. Zamierzonego pochodu przez miasto władze zabroniły.

Właściwe obrady zjazdu rozpoczęły się o godz. 3 po poł. w pięknie udekorowanej sali „Strzelnicy”. Poprzedzone one zostały złożeniem raportu przez kierownika Powiatowego Wydziału Młodych O. W. P. w Wolsztynie posła dr. Tadeusza Wróbla referentowi organizacyjnemu Komitetu Młodych Dzielnicy Zachodniej, red. F. Fikusowi, który następnie złożył raport przewodniczącemu Komitetu Dzielnicowego mgr. J. Zdzitowieckiemu.

Orkiestra sokoła odegrała następnie hymn narodowy i hymn Młodych. W przepełnionej sali wśród podniosłego nastroju otworzył obrady poseł dr. Wróbel, poczem red. Fikus i mgr. Zdzitowiecki wygłosili obszernie przemówienia, przyjęte burzą oklasków przez zebranych. Gorąco oklaskiwano też przemówienie kierownika Młodych z Grodziska, dr. Mikołajczyka. Nastą-

pił uroczysty moment dekorowania kilkudziesięciu nowych członków mieściami Chrobrego.

Obrady zakończono okrzykami na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i Romana Dmowskiego, poczem odśpiewano hymn Młodych, a orkiestra odegrała „Jeszcze Polska nie zginęła”.

Przebieg zjazdu wykazał, że ruch Młodych, dzięki niezłomowanej pracy swego kierownika, dr. T. Wróbla ogarnia coraz szersze kręgi młodego pokolenia w kresowym powiecie wolsztyńskim.

Śmigiel, 15. 5. Wczoraj odbyła się w sali „Strzelnicy” uroczystość dekorowania odznakami O. W. P. członków placówki Młodych w Śmiglu, która miała przebieg bardzo podniosły.

Zebrań zagał kierownik placówki śmigielskiej Młodych, p. Grabowski, poczem na jego prośbę objął przewodnictwo ks. proboszcz Nowak, który wygłosił przepiękne przemówienie na temat miłości Ojczyzny i pracy dla Niej.

Po odebraniu raportu przemawiał delegat Komitetu Dzielnicowego p. Nowacki z Poznania, żywo oklaskiwany przez zebranych, poczem nastąpił moment uroczystej dekoracji. Imieniem Wydziału Powiatowego w Kościanie składał życzenia placówce śmigielskiej p. Bielawski. Przed zakończeniem uroczystości przybył referent organizacyjny Dzielnicy red. Fikus, który w gorących słowach przemówił do zebranych. Odśpiewaniem hymnu Młodych zakończono zebranie.

Postulaty właścicieli domów

Zjazd Rady Naczelnej Związku Zrzeszeń własności nieruchomości miejskiej

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Warszawa, 14 maja.

W wielkiej sali Towarzystwa Kredytowego m. st. Warszawy odbył się w czwartek 14. bm. doroczny zjazd delegatów Rady Naczelnej Związku Zrzeszeń własności nieruchomości miejskiej w Polsce, przy udziale 84 delegatów i sporej liczby gości, wśród których byli działacze samorządowi, jak prof. Suligowski i prof. Staniszkis. Uwagę zwracała obecność sekretarza Komitetu Ekonomicznego ministrów p. Jastrzębskiego i posła Polakiewicza z B. B. Obrady zagał prezes zarządu głównego p. K. Janikowski, na przewodniczącego zaproszono dr. J. Gertlera z Krakowa.

Premje — zamiast subwencji

Pierwszy referat „Sytuacja własności nieruchomości miejskiej oraz nasz projekt rozwiązania sprawy mieszkaniowej w Polsce” referowali trzej referenci. Pierwszy — poseł Jerzy Schimmel — mówił głównie o opracowanym przez niego nowym systemie sfinansowania budownictwa mieszkaniowego, polegającym na udzielaniu przez rząd dopłat do komornego w starych domach do wysokości 105 proc. komornego przedwojennego, żeby w ten sposób zachęcić kapitał prywatny do budowy nowych domów. Projekt ten wyłożony jest szczegółowo w specjalnej broszurze, wydanej nakładem redakcji „Miasto Polskie”. Projekt domaga się mianowicie, żeby państwo zamiast tanich pożyczek, które są w gruncie rzeczy subwencjami dla pewnych uprzywilejowanych i pochłaniają wielkie sumy, wypłacało znacznie mniejszym kosztem subwencję właścicielom starych domów, do czasu, aż stopniowa podwyżka komornego zapewni tym domom normalne oprocentowanie włożonego w nie kapitału. Przywrócenie rentowności starym domom zachęci kapitał prywatny do budowania domów nowych.

Idea takich subwencji, stosowana jest, chociaż w innej formie (jednorazowych zasiłków dla budujących nowe domy) w wielu krajach Europy.

„Jedyny kraj w Europie”

Bardzo ciekawy i oparty na ścisłych materiałach i dokumentach był

referat posłanki z Klubu Narodowego p. E. Peplowskiej o stanie prawnym i faktycznym własności nieruchomości w Polsce i zagranicą. Referentka stwierdziła, że Polska jest obecnie jedynym już w Europie państwem, które zachowuje bezterminowo i w najszerszym zakresie prawa wyjątkowe dla własności nieruchomości. We wszystkich pozostałych krajach europejskich, zarówno w socjalizującej Austrii jak i komunistycznej Rosji, te prawa wyjątkowe zostały albo już zniesione w całości albo znosi się je stopniowo, w wyznaczonym zgóry terminie. Największe zmiany w tym zakresie dokonały się w Rosji sowieckiej, gdzie po smutnych doświadczeniach i bezplatnem, a dalej „klasowo” uprzywilejowaniem dostarczaniem mieszkań obecnie rząd sowiecki przywrócił w całej pełni zasadę czysto kapitalistyczną, mianowicie — każdy lokator musi płacić za mieszkanie tyle, ile jest potrzebne na pokrycie wszystkich kosztów oprocentowania i amortyzacji.

W Niemczech również, które rzuciły miljarde na „społeczne” budownictwo i na których wzoruje się Polska, powracają zdecydowanie, do zniesienia wszelkich ograniczeń powojennych i do inicjatywy kapitału prywatnego.

We Włoszech całkowity powrót do stosunków przedwojennych w zakresie ustawodawstwa i polityki mieszkaniowej został już przeprowadzony.

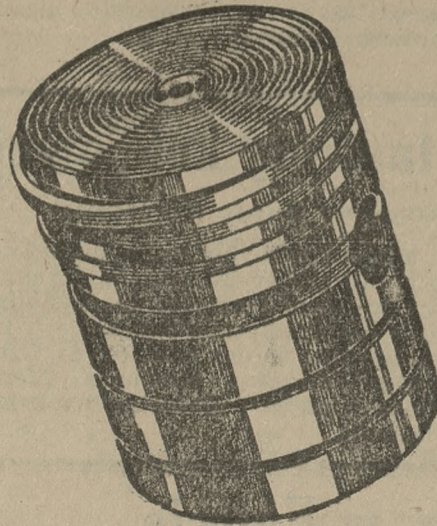
„Nie naprzód — a wstecz”

Następny referent, poseł Osada mówił o stanie sprawy własności nieruchomości na terenie sejmowym. Przypomniawszy, że Polska jest jedynym krajem, który w tej sprawie utrzymuje w całej pełni ustawodawstwo ograniczające prawa właścicieli domów, stwierdził jednocześnie, że nie tylko nie posuwamy się tutaj za innymi krajami a przeciwnie — są oznaki, że chcemy się cofać wstecz. Projekt rządu Bartla, zapowiadający minimalną likwidację ustawodawstwa wyjątkowego, został obalony. Gdy w sejmie poprzednim udało się niedopuszczyć do uchwalenia wniosku p. Praussowej z

Dlaczego?

Dlaczego tłoki są zarysowane i zartate? Dlaczego pierścienie tłokowe są popękane i zapieczone? Dlaczego powstają straty na sprężaniu i osady? Dlaczego te wszystkie defekty, które w tak wielkim stopniu zmniejszają sprawność i długotrwałość, pewność ruchu i wartość gospodarczą wozu?

Dlaczego?

Bo użyto do smarowania niewłaściwego oleju. Oleju, którego cienka powłoka o grubości zaledwie 1/1000 mm., nie wytrzyma i ciśnienia i liczby obrotów nowoczesnego silnika. Lecz właściwa marka Gargoyle Mobiloil wytrzyma to wszystko! Dlatego też Gargoyle Mobiloil zyskał zaszczytny tytuł: „Przodujący olej świata”.

Mobiloil

Każdy nasz odsprzedawca przyjmuje 2-litrowe blaszanki z napisem „Zwracamy zł. 1.65 za nieuszkodzoną blaszankę” i wypłaca tę sumę

VACUUM OIL COMPANY S. A.
CZECHOWICE - WARSZAWA

TW 1439

B. B. S., projektu żądającego zawieszenie eksmisji w ciągu pięciu miesięcy zimowych, to obecnie z wnioskiem takim ma wystąpić rząd. Rezolucja zgłoszona w Sejmie obecnym przez Klub Narodowy, o opłacaniu komornego za bezrobotnych z funduszy publicznych, została obalona, głosami klubu B. B. i stronnictwa chłopskiego. Wrogię stanowisko posłów z B. B. obalilo również wnioski posłanki Peplowskiej z Klubu Narodowego, chociaż domagał się on tak skromnej rzeczy jak uznanie, że komorne jest bezsporną należnością, to znaczy, że nie może być skreślone czy zredukowane przez „komisje rozejmowe”.

Jedynie stworzenie silnej organizacji może dać właścicielom domów nadzieję na uzyskanie czegoś, bo obecnie „kto ma siłę ma i prawo”.

„Meldunkologia”

Bardzo dosadnie, ale z powoływaniem się na dokumenty i fakty, skrytykował nowy system meldunkowy prezes K. Janikowski. System ten dąży formalnie do wprowadzenia w Polsce ewidencji ruchu ludności, istniejącej we wszystkich krajach Zachodu. Referent twierdzi jednak, że w praktyce jest to bardziej podobne do systemu wprowadzonego w Warszawie w r. 1862 przez „oberpolicmajstra” ówczesnego — Piłsudskiego (z jakich Piłsudskich pochodził ten oberpolicmajster — niewiadomo), systemu, który miał na celu śledzenie wszystkich obywateli. Obecne ustawodawstwo meldunkowe składa się ogółem z — 345 artykułów i jest tak skomplikowane, że trzeba specjalnych studiów naukowych dla poznania tej „meldunkologii”. Osobliwością naszego systemu w porównaniu do zachodnio-europejskich, jest niezwykle biurokratyzm i srogi represje. Gdy naprz. dawny system, stosowany w Poznaniu, wymagał 10 osób: 1 kartki, 2 pieczęci i 3 podpisów, to obecnie dla zameldowania tej samej liczby osób potrzeba:

20 kartek, 40 podpisów i 80 pieczęci. Formalnie obowiązek „meldunkowy” obowiązuje wszystkich obywateli. W praktyce jednak odpowiedzialny za to jest właściciel domu, względnie jego pełnomocnik (rządca domu) i to pod niezwykle rygorami. Naruszeniem konstytucji jest przepis, że władze administracyjne mogą odebrać właścicielowi lub rządcy domu prowadzenie meldunków i powierzyć to wybranej przez siebie osobie, oczywiście na koszt właściciela domu. Przepis taki znajdował się w „Instrukcji” oberpolicmajstra Piłsudskiego.

System ten jest w praktyce niewykonalny i niesłychanie kosztowny. „Szafa meldunkowa”, którą musi posiadać najmniejsza gmina, kosztuje 600 zł, opłaty pobierane za książki meldunkowe i kartki są właściwie ukrytym podatkiem, chociaż formalnie mają być dostarczane za zwrotem kosztów.

Sytuacja własności nieruchomości na terenie samorządu

Referent tej sprawy radny Rządnicki cytował fakty i cyfry stwierdzające, że przy ograniczeniu własności nieruchomości w dochodach jednocześnie zwiększa się w bardzo szerokiej mierze obciążenie właścicieli domów podatkami i opłatami na rzecz miast. Oprócz ciągłych jawnych podwyżek (ostatnio od 5 do 7 1/2 proc. podatku od nieruchomości, na pokrycie kosztów meldunkowych i na mieszkania dla nauczycieli) rząd toleruje w szerokim zakresie nakładanie na własność nieruchomości ukrytych podatków inwestycyjnych (podwyżka cen wody, opłat za kanały, czyszczenie kominów i ulic, wywózka śmieci i t. p.) oraz bardzo rozrzną politykę inwestycyjną samorządów, w których głos decydujący mają ludzie nie płacący kosztów tej gospodarki.

Dalszą część obrad zjazdu wypełniły sprawozdania i wybory uzupełniające do Rady Naczelnej.

A. I. Mar.

Młodzież Wszechpolska i grupa akademicka Obozu Wielkiej Polski urządza w sobotę, dnia 16 b. m. o godz. 20,15 w sali Królowej Jadwigi (Al. Marcinkowskiego).

Uroczyste przyjęcie nowych członków.

Przemawiać m. i. będą: Ks. prałat Józef Prądzyński i mag. Jan Zdzitowiecki. Goście mile widziani.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Tajemnice ustawodawstwa urlopowego

Sezon urlopowy zaczyna się dnia 1-go maja, gdyż ustawa z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. nr. 40, poz. 334) postanawia w art. 5-tym, że „w okresie czasu od 1 maja do 30 września z urlopów winno korzystać conajmniej 50 proc. ogólnej liczby pracowników, zatrudnionych w danym przedsiębiorstwie”. Równocześnie z sezonem urlopowym zaczyna się okres... medytacji nad cytowaną ustawą, nad jej tajemnicami i niedomówieniami. Pragnąc naszym Czytelnikom zaoszczędzić czasu, jaki normalnie spędzają na wspomnianych już rozmyśleniach, podamy poniżej szereg zasad interpretacyjnych, ustalonych przez Sąd Najwyższy.

Przedewszystkiem zasada ustalona przez samą ustawę: 1) pracownikom fizycznym przysługuje prawo do 8-dniowego urlopu po rocznej, nieprzerwanej pracy w danym przedsiębiorstwie, zaś 15-dniowy po trzyletniej pracy; 2) pracownikom umysłowym przysługuje prawo do urlopu dwutygodniowego po półrocznej pracy, zaś do jednodniowego urlopu po rocznej pracy.

Tutaj wylania się pierwsza wątpliwość: powiemy, że pracownik umysłowy (pracujący w danej firmie już od kilku lat) ostatni urlop spędził w październiku ubiegłego roku; w bieżącym zaś roku chce z prawa do urlopu skorzystać już w czerwcu, a więc w zaledwie 7 miesięcy po ostatnich wywczasach. Czy nie przeciwstawia się to żądanie obowiązującym normom prawnym? Otóż Sąd Najwyższy orzekł dnia 1. XII. 1928 r., że w przedstawionym powyżej wypadku roszczenie pracownika jest uzasadnione, albowiem: ustawa rozróżnia właściwie dwie kategorie uprawnień pracownika, mianowicie: 1) urpowanie do pierwszego urlopu, który pozostaje w ścisłej zależności od okresu nieprzerwanej pracy, a więc 6-ciu miesięcy, wzgl. 1-go roku i 2) uprawienie do następnych urlopów, które nie jest związane z temi okresami, lecz jest zależne (przy trwającej nadal, nieprzerwanej pracy) jedynie od nastąpienia nowego roku kalendarzowego, bez względu na okres oddzielający każdy następny urlop od poprzedniego.

Teraz druga wątpliwość: czy pracownikowi należy się wynagrodzenie za niewykorzystany urlop? Niestety, wątpliwości tej nie można usunąć, bo sam Sąd Najwyższy wydał dwa sprzeczne ze sobą orzeczenia:

W pierwszym orzeczeniu z r. 1929 (III. R. 2692/29) stanął Sąd Najwyższy na stanowisku, iż pracownikowi należy się za urlop niewykorzystany z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, wynagrodzenie w wysokości jego normalnych poborów. W uzasadnieniu wyroku czytamy, że Sąd Najwyższy nie doszukal się podstaw prawnych, któreby przemawiały przeciwko prawu pracownika do wynagrodzenia za urlop niewykorzystany z winy pracodawcy.

Natomiast w drugim wyroku, datującym z r. 1930 (III. R. 1141/30) Sąd Najwyższy stanął na odmiennym stanowisku, twierdząc co następuje: tendencją ustawy o urlopach jest, ażeby pracownik użył urlopu ustawowego na wypoczynek, a nie na zwiększenie swoich dochodów. Ze tak jest istotnie, świadczy o tem przepis, według którego pracownik traci prawo do otrzymania wynagrodzenia za czas urlopu, o ile w czasie urlopu będzie pracował zarobkowo w innym przedsiębiorstwie. A więc tendencją ustawy o urlopach jest, ażeby pracownik użył urlopu na wypoczynek, a nie na zwiększenie swoich dochodów.

Jak więc widzimy, sprawa pozostała sporna. Swoją drogą, w innych wypadkach wątpliwych, zaleca się uważne zapoznanie się z cytowaną ustawą. Usunie to sporo pozornych wątpliwości.

Krótkie informacje gospodarcze

— Komisja prawnicza sejmiku śląskiego uchwaliła ostateczną redakcję projektu ustawy o nieuczciwej konkurencji oraz ustawę o miarach i wagach.

— Obszar pod ozimimą w Danji został zmniejszony w porównaniu z rokiem ub. o 15 proc., natomiast obszar zajęty pod uprawę jęczmienia wzrósł prawie o 20 proc.

O korektywę ubezpieczenia emerytalnego

Troska o zabezpieczenie bytu na starość, względnie w razie wcześniejszej śmierci żywiciela rodziny jest podstawą do rozwoju ubezpieczeń na życie. Ta troska obecnie musi być zaspokojona zwłaszcza w społeczeństwach kulturalnych oraz pod względem gospodarczym rozwiniętych, ponieważ zaniedbanie zabezpieczenia bytu rodziny prowadzi do nader smutnych następstw zarówno z punktu widzenia prywatnych interesów danej rodziny, której grożą wszelkie perspektywy ubóstwa, jak również z punktu widzenia społeczno-gospodarczego, ponieważ taka rodzina staje się ciężarem dla ogółu oraz ubywa jako czynnik organizacyjny - gospodarczy.

Mając na względzie wagę ubezpieczeń na życie dla regulowania spraw społeczno - gospodarczych, władze państwowe okazały zainteresowanie w zakresie tego zagadnienia. Przedewszystkiem państwo stara się o zabezpieczenie bytu swym pracownikom przez stworzenie dla nich emerytury. Następnie w niektórych państwach postanowiono uregulować zabezpieczenie bytu również prywatnym pracownikom umysłowym przez ubezpieczenie emerytalne. Polska pod tym względem nie stanowi wyjątku.

Obok rozwoju ubezpieczeń emerytalnych opartych na zasadzie przymusu, istnieją ubezpieczenia na życie prywatne jako akcja samozachowawcza społeczeństwa. W dziedzinie ubezpieczeń na życie prywatnych przeważają jednak nie ubezpieczenia emerytalne, mające za zadanie wypłatę regularnych świadczeń, od pewnego terminu począwszy, lecz ubezpieczenia kapitałowe, polegające na wypłacie kapitału w oznaczonym terminie. Ponieważ istnieje w społeczeństwie pod wpływem sugestji czynników państwowych niejasne lub wręcz fałszywe zapatrywanie na rolę ubezpieczenia emerytalnego przymusowego i ubezpieczeń kapitałowych prywatnych, przeto poniżej postaramy się zestawić najważniejsze cechy charakterystyczne obydwu tych rodzajów ubezpieczeń, a mianowicie:

1) Nadzieja na emeryturę, to jeszcze nie emerytura. Chcąc ją uzyskać w całej pełni, należy przepracować bardzo długi okres czasu. Jest rzeczą wiadomą z praktyki, jakie przeszkody napotyka się na drodze uzyskania pełnej emerytury. W razie śmierci wcześniejszej ojca, czyż pensja wdowia i sieroca jest dostateczna, aby utrzymać rodzinę na poprzednim stopniu życia? Dlatego też widzimy tak wiele wdów po urzędnikach, borykających się z dużymi trudnościami życiowymi, szukających zajęcia za wszelką cenę, aby skromną emeryturę zasilić dodatkowym zarobkiem.

2) Ubezpieczenie kapitału w razie przedwczesnej śmierci żywiciela rodziny zapewnia, otrzymanie sumy ubezpieczenia, na którą się ubezpieczył, która bardziej ułatwia utrzymanie rodziny na powierzchni życia, niż skromna emerytura.

3) Teraz przechodzimy do sprawy najważniejszej. Mianowicie, ubezpieczenie emerytalne urzędników nie zna t. zw. wykupu, czyli odszkodowania z powodu zaprzestania dalszego ubezpieczenia, co ma nader ujemne skutki zarówno dla jednostki ubezpieczonej, jak i dla życia gospodarczego kraju. Ubezpieczony narażony jest na straty, skoro jest zmuszony z jakichkolwiek powodów, np. ze względu na usamodzielnienie się, opuścić posadę po wielu latach pracy, kiedy mu potrącano

składki emerytalne, i nie otrzymuje żadnego odszkodowania.

Wskutek tego wielu urzędników, chcąc uniknąć straty materialnej, nie porzuca swego dotychczasowego zajęcia, aczkolwiek ma wszystkie dane po temu, że na innym polu, zwłaszcza w dziedzinie inicjatywy prywatnej, wieleby zdziałał. Na tem cierpi życie gospodarcze kraju, bowiem pozbawione jest ono dopływu znacznej ilości jednostek, nieraz przedsiębiorczych, do pracy samodzielnej. Gdzie większość społeczeństwa odznacza się rutnością, inicjatywą, wynalazczością, zawdzięcza się to tylko czynnikowi intelektualnemu, skierowanemu na odpowiednią sferę działania, gdzie moment osobistej korzyści odgrywa dominującą rolę. Praca zaś z widokiem tylko renty na starość tak mało daje impulsu do rozwoju sił intelektualnych, że w końcu odbić się to musi na istotnych wynikach działalności pracy twórczej społeczeństwa. Szereg przeto jednostek rutnych wśród urzędników dusi się w swej atmosferze pracy, jednakowoż dotychczasowego szablonu dobrowolnie porzucić nie może, gdyż po szeregu latach pracy nie otrzymuje żadnego odszkodowania emerytalnego.

Wyżej przytoczona ujemna strona publicznego ubezpieczenia emerytalnego, t. j. brak t. zw. wykupu, szczególnie przykra jest dla pracowników prywatnych, ponieważ dla nich, jako pracujących w zakresie inicjatywy prywatnej, kwestja usamodzielnienia się jest łatwiej ziszczalna, niż dla pracowników państwowych, pracujących przeważnie poza sferą interesów indywidualistycznych. Tę niesprawiedliwość w ubezpieczeniu emerytalnym pracowników prywatnych należy usunąć.

Zagranicą w tej mierze zastosowano np. środek tego rodzaju, że pracownik prywatny ma możliwość zwolnienia się z publicznego ubezpieczenia emerytalnego, o ile się wykaże posiadaniem przez trzy lata opłacanej ważnej polisy w towarzystwie ubezpieczeń. Tego rodzaju załatwienie możliwości wystąpienia z ubezpieczenia publicznego jest zupełnie racjonalne, bowiem odpowiada prywatno - gospodarczym interesom obywateli, którym ułatwia zmianę rodzaju zatrudnienia bez naruszenia ich interesów materialnych.

Zmiana naszej ustawy o ubezpieczeniu emerytalnym prywatnych pracowników umysłowych w kierunku możliwości zastąpienia ubezpieczenia emerytalnego obowiązkiem ubezpieczenia w instytucji prywatnej ze wszec miar jest wskazana. Przedsiębiorstwu prywatnemu jest rzeczą obojętną, komu ma płacić składki ubezpieczeniowe za swego pracownika, z tej strony więc interesy urzędników prywatnych nie będą naruszone. Zbyt gwałtownego wycofywania się z publicznego ubezpieczenia również nie będzie, ponieważ głównie czynić to będą tylko ci, którzy zamierzają przestać pracować u kogoś, względnie również tacy, którzy zapragną mieć zamiast ubezpieczenia emerytalnego, ubezpieczenie kapitałowe.

Nasze związki pracowników umysłowych sprawę tutaj przez nas poruszoną winny wziąć pod rozwagę celem wystąpienia do odpowiednich czynników o zmianę ustawy emerytalnej. Tak samo sfery gospodarcze i władze państwowe zainteresować się powinny tem zagadnieniem z punktu widzenia ogólnych interesów gospodarczo - społecznych kraju.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Dywidenda w „Centrali Rolników”.** Na walnem zebraniu „Centrali Rolników” uchwalono dywidendę w wysokości 10 proc. Wypłacenie dywidendy będzie odbywało się od 1 czerwca, a nie jak statut przewidywało dopiero od 1 lipca.

(k) **Wywóz z Polski w kwietniu.** Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczących handlu zagranicznego, wywóz z Polski łącznie z W. M. Gdańskiem w kwietniu wyrażał się w wadze sumą 1.478.955 tonn, w wartości zaś 168.695 tys. zł. W porównaniu do marca wywóz wzrósł w wadze o 111.169 t. w wartości o 4.868 tys. zł. Najważniejsze zmiany w wywozie, w porównaniu do marca, wyrażają się w znacznym wzroście artykułów spożywczych (o 1.1 mil. zł.), wywozonym głów-

nie wzrostem wywozu cukru (o 4,9 mil. zł.) oraz bekonów (o 3,0 mil. zł.). Wzrósł dalek wywóz trzody chlewnej (o 1,0 mil. zł.), spadł natomiast wywóz bydła rogatego (o 2 mil. zł.). Poprawił się w kwietniu wywóz drewna (o 6,7 mil. zł.), głównie obrobionego, jak bale i deski (o 4,7 mil. zł.) oraz podkładów kolejowych (o 1,3 mil. zł.). Zmniejszył się natomiast wywóz nasion, w szczególności nasion roślin past. i traw (o 1,5 mil. zł.) oraz buraków cukrowych (o 1,1 mil. zł.). W przemyśle metalowym zmniejszył się znacznie wywóz blachy żelaznej i stalowej (3,0 mil. zł.), cukru i pyłu cynkowego (o 0,9 mil. zł.) oraz szyn, żelaza i stali (o 0,5 mil. zł.). W przemyśle włókienniczym zmniejszenie wywozu objęło przędzę bawelnianą (o 0,3 mil. zł.), przędzę wełnianą (o 0,3 mil. zł.) oraz tkaniny bawelniane (o 0,5 mil. zł.) i wełniane (o 0,3 mil. zł.).

Bilans

Banku Cukrownictwa

W związku z ostatniem walnem zebraniem Banku Cukrownictwa warto poddać analizie bilans Banku za ub. rok operacyjny.

Na kapitały własne Banku w sumie 16,67 mil. zł. składają się: kapitał zakładowy 9 mil. zł., kapitały zapasowe i wpłaty, na nową emisję 7,67 mil. zł. Ogólna ich suma wzrosła w stosunku do roku ub. o 1,43 mil. zł. Stan wkładów łącznie z saldami kredytowymi zwiększył się w roku ub. o kwotę przeszło 4,26 mil. zł., natomiast zmniejszyły się sumy dyspozycyjne cukrowni na wkładach i rachunkach czekowych o kwotę przeszło 4,21 mil. zł. Na szczególną uwagę zasługuje wzrost „wkładów różnych” o 4,30 mil. zł. Wzrost wkładów, jak również uzyskanie dalszego redyskonta, sięgającego sumy 47,74 mil. zł. pozwolił Bankowi nie tylko na częściową spłatę zobowiązań zagranicznych ale również na rozszerzenie akcji kredytowej.

Uzyskane przez Bank kapitały zagraniczne wynoszą przeszło 80 mil. zł., co świadczy o wysokim zaufaniu finansjery zagranicznej do Banku.

Rezultat pracy Banku z punktu widzenia jego rentowności przedstawia się w odrzuconym za ub. rok zysku w kwocie 1,62 mil. zł.

W aktywach suma udzielonych kredytów 183,15 mil. zł. składa się z dyskonta weksli dla cukrowni w sumie 43,92 mil. zł., dyskonta dla „różnych” 11,45 mil. zł. — razem dyskont 65,37 mil. zł., t. j. o 13,19 mil. zł. więcej aniżeli w roku 1929. Salda debetowe rachunków bieżących sięgają w dniu 31. XII. 1930 roku dla cukrowni kwoty 117,36 mil. zł., dla „różnych” zaś 9,76 mil. zł. Pożyczek terminowych udzielił Bank zaledwie 1/4 mil. zł.

Porównując kwotę kosztów handlowych 6,23 mil. zł. z sumą kapitałów obrotowych 227,69 mil. zł. (suma bilansowa) zauważyć należy, że wydatki te stanowią 2,6% w stosunku do administrowanych funduszy. Podkreślić tu wypada, że w kosztach tych znajdują się wydatki osobowe, jak i świadczenia socjalne oraz wydatki rzeczowe a także prowizje subagentów. Wykazany w 1930 roku przez Bank netto zysk stanowi 18% w stosunku do kapitału zakładowego i w głównej mierze wynika z operacji kredytowych.

(k) **Emisja obligacji na budowę kolei śląsko-bałtyckiej.** Compagnie Franco-Polonaise de Chemins de Fer zapowiada bliską emisję obligacji pożyczkowych na 400 mil. franków. Wpływ z tej emisji oprocentowanej po 6% jest przeznaczony na budowę kolei śląsko-bałtyckiej. Obligacje tej pożyczki ukazały się na rynku francuskim. Zarówno kupony jak i wylosowane obligacje, których umorzenie nastąpi w ciągu 40 lat, są we Francji wolne od wszystkich podatków.

(z) **Polsko-holenderskie towarzystwo okrętowe.** Przy udziale holenderskich i polskich kapitałów oraz towarzystw okrętowych zostało powołane do życia polsko-holenderskie towarzystwo okrętowe dla połowów i transportu ryb. Nowe towarzystwo nabywa w najbliższym czasie w holenderskich stoczniach 8 specjalnych okrętów, które będą pływaly pod polską flagą. Portem macierzystym będzie Gdynia. Przewozy ryb dokonywane temi okrętami mają być wolne od opłat celnych.

Z ZAGRANICY

(z) **Ruch budowlany w Niemczech** był w r. 1930 rekordowy. Niedawno opublikowana statystyka za ub. rok odświeża sensacyjnie stan rzeczy w dziedzinie ruchu budowlanego w Niemczech. Rok 1930 był tam prawie we wszystkich dziedzinach budownictwa rekordowym. Wykonano w tym roku 320.000 mieszkań, a więc o 13% więcej niż w r. 1929, a o 27 proc. więcej niż w r. 1928. Publiczne budowle wzrosły z 3,5 mil. m³ w r. 1929 na 6,2 mil. m³, a zatem o 75 proc. Nawet budownictwo przemysłowe nie wykazało poważnego spadku, osiągnawszy w r. 1930 cyfrę 12,5 mil. m³ wobec 13,3 mil. m³ w 1929 r.

(z) **Stabilizacja dynara jugosłowiańskiego.** Jugosłowiański dziennik urzędowy ogłasza ustawę dotyczącą stabilizacji waluty jugosłowiańskiej. Ustawa określa wartość stabilizowanego dynara na 26,5 miligr. czystego złota. Ustawa wejdzie w życie 28 czerwca br. Zgodnie z tą ustawą prawo na emisję waluty jugosłowiańskiej ma wyłącznie Narodowy Bank Jugosłowiański. Wywóz złota i dewiz będzie zupełnie wolny. Dalej ustawa przewiduje, iż pokrycie banknotów złotem i walutą pełnowartościową nie może być poniżej 35 proc. Specjalna ustawa określi szczegółowo warunki emisji bilonu, którego ogólna wartość nie może przewyższyć 650 milionów dynarów.

JARMARKI

— * Kościan. Jarmark na towary kramne, konie, bydło, kozy, owce i świnie odbędzie się w czwartek 21 bm.

— * Miłosław. Dnia 27 bm. odbędzie się jarmark ogólny. Spęd bydła i trzody chlewnej dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— Dopiewo. (Pożar.) W tych dniach wybuchł pożar w zabudowaniach murarza p. Józefa Stróżyka. Ogień powstał od iskier ulatniających się z komina. Pastwą płomieni padła stodoła, chlew ze słomą i narzędziami, wartości około 3500 złotych. (k)

— * Gnieszno. (Schronisko dla kobiet pracujących.) W salce Domu Opieki Społecznej, przy licznych udziałach członkin i gości, odbyło się nadzwyczajne zebranie byłego Tow. „Spójnia”, które na ostatnim zebraniu otrzymało nazwę Tow. Kobiet Pracujących pod wezwaniem św. Zyty. — Nowy zarząd jest następujący: prezeska — Potulna, sekretarka — p. Dutkiewiczowa, skarbniczka — p. Kończakówna, bibliotekarka — p. Kędziorówna, radne — pp. Kasprowiczowa, Karaśkiewiczowa, Langowska i Ossendowska. Zebranie zagaił patron Stow. ks. prob. Napierała i oddał przewodnictwo w ręce p. Kasprowiczowej. Nastąpiło przemówienie delegata Związku Kobiet Prac. w Poznaniu ks. prof. Rospendka. Celem Stow. jest niesienie pomocy członkom oraz urządzenie kursów ogólnie kształcących i zawodowych. Biuro pośrednictwa pracy i zarazem schronisko mieści się u p. Potulnej. (br)

— * Kościan. (Zbiór z 3 Maja.) W dniu 3 maja zebrano 525,40 zł na oświatę i to kwesta uliczna przyniosła 300 zł, wieczornica 185,40 zł i szkoła żeńska ofiarowała z wieczornicy 40 zł. Nalepek i chorągiewek sprzedano na 3 tysiące.

— (Tow. Przemysłowo - Rzemieśln.) W dniu 10 bm. urządziło tutejsze Tow. Przemysłowo - Rzemieślnicze zebranie, na którym treściwy referat o położeniu gospodarstwa i politycznym wygłosił poseł na Sejm p. Lasota. Prelegent poruszył wiele żywojących spraw, dotyczących rzemiosła, przemysłu i kupiectwa.

— (Tragiczny wypadek.) W dniu 11 bm w godzinach popołudniowych półtoraroczne dziecko pp. Kurowskich przy ul. Poznańskiej wyglądało oknem i wypadło z niego z drugiego piętra na podwórze, rozbijając sobie główkę. Przywołany lekarz stwierdził rozbitcie czaszki i dziecko wkrótce zmarło. (mk)

— * Szamotuły. (Uroczystość Hallerczyków.) Placówka Hallerczyków w Szamotułach, która bardzo pomyślnie się rozwija, urządziła w dniu 7 czerwca uroczystość poświęcenia sztandaru, na którą zawiąta wódz Armii Błękitnej, generał broni Józef Haller.

— * Wronki. (Z Bractwa Kurkowego.) Uroczystościowe strzelanie 3 Maja zakończono następującymi wynikami: Królem 3 Maja został p. Strzeszyński; nagrody zdobyli bracia: Bronikowski, Górzawski, Hały, Mięzał, Englert i Strzeszyński.

— * Jarocin. (Dzieci wznieciły pożar.) Bawiący się zapalkami w pobliżu zabudowań gospodarskich mali chłopcy Stanisław Kierczyński i Czesław Wierzechlewski wznieśli pożar w zabudowaniach p. Pawła Fliegego w Sieroszewie w powiecie jarocińskim. Pastwą płomieni padła stodoła, chlew oraz prosięta i koza. (k)

— * Kępno. (3 Maja.) Uroczystość 3-go Maja zapoczątkowano w sobotę wieczorną, urządzoną staraniem uczniów i uczennic Gimnazjum Państwowego. Na program złożyły się: referat ucznia 7-mej klasy Adamskiego, śpiewy chórowe oraz deklamacje. Dnia następnego o godzinie 10,45 odbyło się uroczyste nabożeństwo w kościele z udziałem przedstawicieli władz miejscowych. Mszę św. odprawił ks. wik. Bielerzewski, a podniosło kazanie wygłosił ks. prob. Nowacki. Atrakcją sportową tegoż dnia był bieg okrężny Stow. Młodzieży Polskiej. Zapowiedziana wieczornica w Domu Katolickim zgromadziła liczną publiczność. Przemówienie o Konstytucji 3-go Maja wygłosił p. prof. Słowik, a o powstaniu śląskim naczelnik sądu p. Łączewski. Całość uświetniły występy Tow. Śpiewu oraz deklamacje. Miasto udekorowane było sztandarami o barwach narodowych; w oknach zaś widniały nalepki T. C. L. (ck)

— * Bydgoszcz. (Pożar.) W rzeczywistości p. Elżbiety Donarskiej spaliła się stajnia. Podczas pożaru udużyły się od dymu dwa konie rzeźnika p. Wacława Bujowskiego. (k)

— * Koronowo. (Z Rady Miejskiej.) W dniu 5 bm. odbyło się w obecności całego kompletu członków posiedzenie Rady Miejskiej. Uchwalono na rzecz okrętu Bydgoszcz - Kujawy subwencję 200 zł. — Również zatwierdzono uchwałę Magistratu w sprawie pobierania opłat za używanie chłodziń oraz powierzyć p. dyr. Guentzelowi z Bydgoszczy wykonanie planu upiększenia lasu „Grabiny”. Tocząca się już od dłuższego czasu sprawa dalszego istnienia Gimnazjum miejsk. została załatwiona z tem, iż likwidację tegoż gimnazjum większością uchwalono. Jednocześnie uchwalono zaciągnięcie krótkoterminowej pożyczki 10 000 zł na zatrudnianie bezrobotnych. Następnie Rada

Głód - bieda - nędza!

czeka każdego, kto nie uwzględnia

**w pierwszym rzędzie
wyróbów krajowych**

bo pomnaża biedę w kraju!

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

Miejska zatwierdziła jednogłośnie uchwałę Magistratu w sprawie przyjęcia sekretarza miejsk. na etat. W wolnych głosach uchwalono Miejskiemu Komitetowi Sportowemu dalszą subwencję 750 zł na budowę boiska.

— (U pracowników kupieckich.) Żywo rozwijający się nowo utworzony oddział Związku Prac. Kupieckich odbył w ubiegłym tygodniu swe miesięczne zebranie przy licznych udziałach członków. Zagaił prezes p. L. Jarzyna, zdając zarazem obszernie sprawozdanie z zjazdu w Poznaniu oraz podając do wiadomości kilka rezolucyj tamże powziętych, co zebrani przyjęli z żywym zadowaniem. Poza tem poruszano sprawę zaproszenia oddziału bydgoskiego na 25-lecie istnienia tegoż, postanawiając skorzystać z zaproszenia. Szerzej omawiano sprawę urządzania wspólnych wycieczek, których termin ustali się później. Przyjęto dalszych członków, poczem prezes solwował zebranie. (Fj)

**Pociągi osobowe
na magistrali węglowej**

Gdynia, 15. 5. (Tel. wł.). Z dniem dzisiejszym rozpoczęły po raz pierwszy bieg na magistrali węglowej dalekobieżne pociągi osobowe.

Dwie pary pociągów kursują na liniach Poznań — Gdynia i Warszawa — Gdynia z zupełnym ominięciem Gdańska. Czas podróży skracają się o około 2 godziny, ponieważ odpada długi postój w Tczewie, powodowany rewizją paszportów.

Pociąg Poznań — Gdynia korzysta z całego odcinka magistrali węglowej od Bydgoszczy do Gdyni, zaś pociąg Warszawa — Gdynia, kierowany na Łaskowice, od nowej stacji Bąk.

Według nowego rozkładu, osobowy pociąg z Poznania wychodzi o 21,15, Bydgoszcz mija o godz. 0,05 i przybywa do Gdyni o 4,57, gdzie w okresie letnim (od 14 czerwca do 6 września) będzie miał bezpośrednie połączenie do Helu. Z powrotem: Gdynia 1,10, Bydgoszcz 6,00 i Poznań 9,07.

Nowy pociąg Warszawa — Gdynia, odjazd z dworca gdańskiego 20,30. Łaskowice 5,00, Gdynia 10,14. Odwrotnie Gdynia 18,27, Łaskowice 0,40, Warszawa Gdańska 8,37. S. B.

Świątokrądzwo

Baranowicze, 15. 5. (PAT). Dzisiejszej nocy nieznanymi sprawcy dostali się do kaplicy katolickiej we wsi Raczkany, gminy lachowickiej, i dokonali kradzieży złotej puszkii wraz z hostją i komunikantami oraz rozbili skarbonkę, wybierając z niej całą zawartość. Za świątokrądzkami wszczęto energiczne poszukiwania.

**Hallerowski
wiecór towarzyski**

W ostatniej chwili przypominamy o mającym się odbyć w sobotę, dnia 16. b. m., „wieczorku towarzyskim”, organizowanym przez Towarzystwo Wydawnicze hist. wyd. „Polska Armja Błękitna”. Wieczorek rozpocznie się o godz. 19,30 w sali P. K. E. przy ul. Słowackiego 19-21. W wieczorku wezmą udział gen. J. Haller i kolonja francuska z konsulem franc. na czele. W programie wieczorku są występy artystyczne (m. in. p. Młodziejewskiej - Szczurkiewiczowej) i uroczaiszenia. Osoby, które przez omyłkę nie otrzymały zaproszeń, a pragnęłyby wziąć udział w wieczorku, zechcą zwrócić się w tej kwestji telefonicznie do p. Filipowskiej pod nr. 35-50.

XI Zjazd Katolicki

Prace Komitetu XI Zjazdu Katolickiego w Zbąszyniu postępują naprzód. W najbliższych dniach będzie ogłoszony skiad Komitetu: Honorowego, Wykonawczego i Miejscowego.

W przygotowaniu szczegółowy program Zjazdu.

Komitet zwraca się do katolickiego społeczeństwa Wielkopolski z serdeczną prośbą o poparcie moralne Zjazdu a także materialne przez wpłacanie na konto Ligi Katolickiej — P. K. O. Poznań 205.060 choćby najskromniejszej ofiary na pokrycie kosztów XI Zjazdu Katolickiego w kresowym Zbąszyniu.

**W oczekiwaniu
koncertu symfonicznego**

Jesteśmy w sali koncertowej. Na estradzie siedzi zespół wyfraczonych panów. Każdy z nich dzierży jakiś mniej lub więcej zagadkowy instrument, których tony łączą się w akordy melodji. Z powodzi tonów szczególnie często obija się o uszy dźwięk instrumentu dętego o charakterze jasnym, trochę nosowym: to obój. Bratem jego, ale większym, jest rożek angielski o dźwięku ciemniejszym, bardziej melancholijnym. Lecz pocóż wliczać wszystkie te najróżnorodniejsze instrumenty orkiestry symfonicznej. Kto chce się o nich dowiedzieć, niech czyta barwny o tem feljeton p. t. „Z czego się składa orkiestra symfoniczna” w ostatnim (33) numerze „Ilustracji Polskiej”. Autorem tego feljetonu jest muzykolog dr. K. Zieliński.

W tym samym pięknym numerze znajda Czytelnicy barwną korespondencję z Biskry, królowej oaz Sahary p. t. „W cieniu gaju daktylowego”, pióra p. Frankowskiej z Pomorza. Ciekawe są zdjęcia i artykuł o niebotyku w Katowicach, jak również „U błękitnego generała”. Trudno zresztą wymienić wszystkie artykuły i feljetony tego pięknego numeru, którego uzupełnieniem są zwykle działły stałe, jak odcinek frapującej powieści, piękna nowela, mody, doskonała bajka dla dzieci, humor, rozrywki umysłowe, kącik naszych Czytelników i t. d.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Sodalicja Marjańska Młodzieży i Uczniów Kupieckich. Zebranie plenarne odbędzie się w piątek 15 bm. o godz. 20 w „Marianum”, ul. Szewska 18.

— Chór kośc. par. św. Marcina. Dnia 16 bm. (w sobotę) o godz. 20 odbędzie się zebranie plenarne Tow.

— K. P. H. im. Leszka Białego. W sobotę dnia 16 maja o godzinie 9 wieczorem odbędzie się w salach p. Jarockiej, ulica Masztalarska 8 zabawa wiosenna. Dochód przeznaczony na obóz letni 10 drużyny.

— Tow. Marynarzy Rezerwy. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 16 bm. o godzinie 20 na sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8.

— Tow. Cechu Czeladzi Garncarskiej. Wotywa odbędzie się w niedzielę, dnia 17 bm. o godz. 9 w kościele św. Wojciecha. Po nabożeństwie odbędzie się zebranie w lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8 a.

— 4 Komp. Marynarzy Powstańców. Dnia 17 bm. (w niedzielę) wycieczka familijna na Maltę; tamże punkt zborny o godzinie 14.

— Stow. Żeńskiej Młodzieży Kupieckiej urządzi w niedzielę, dnia 17 bm. wycieczkę na Maltę. Msza św. o godz. 7 w kościele św. Marcina, zbiórka po mszy św. przed kościołem.

— Kat. Tow. Robotników „Oświata” przy parafji św. Marcina. Zebranie plenarne odbędzie się w niedzielę 17 bm. na salce parafjalnej przy św. Marcynie o godzinie 17,30.

— Klub Atlet. Sportowy „Zbyszko” urządzi w dniu 17 bm. wycieczkę na górę św. Anny. Wymarsz o godz. 6 z mostu Chwaliszewskiego.

— Tow. Przemysł. „Jedność” pod wezw. św. Antoniego, w Poznaniu urządzi w niedzielę 17 bm. o godz. 14 wycieczkę popołudniową do ogrodu starostrzeleckiego p. Bohna na Miasteczku. Wycieczka będzie urozmaicona kulaniem w kręgle i strzelaniem do tarczy o premje dla panów, grą w rybę dla pań i t. d. Spodziewać się należy, że wycieczka towarzystwa cieszyć się będzie powodzeniem i dużą frekwencją.

— Stow. Rodzinne zwołuje zebranie plenarne w niedzielę 17 bm. o godz. 3,30 po południu w Szkole Katolickiej Społecznej, ul. Podgórna 12 b. I piętro; bardzo ważne sprawy, przybędzie ks. prałat.

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Elżbieta Ziegler z d. Ródzka, wdowa, 72 l. Karol Stenzel, nauczyciel, 78 l. Marja Greczmil z d. Schalenberg, 34 l. Stefan Gronck, rzeźnik, 54 l. Franciszka Prozalska z d. Krukowska, wdowa, 61 l. Augusta Methner z d. Hitze, wdowa, 91 l. Sylwester Rurkowski, str. strzelec, 22 l. Abraham Goldberg, krawiec, 41 l. Andrzej Antkowiak, emeryt, starszy sierżant zawod., 48 l. Mieczysław Cieślewicz, bez zawodu, 17 l. Senko Halczyzak, inwalida wojsk., 23 l.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: P. M. 5 zł; — W. K. (św. Marcin) 50 zł; — N. N. 10 zł; — J. Palacz 10 zł; razem z poprzednio pokwitowanymi 399,50 zł.

Na Tow. „Caritas”: Marja Giersbergowa zamiast kwiatów na grób śp. małki 10 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 521 zł.

Na rodzinę po tragicznie zmarłym w czasie powodzi, spowodowanej oberwaniami chmury, śp. Walentym Grabianowskim: Stolarz W. Michałowski 5 zł; — M. K. 2 zł; — zamiast kwiatów imienninnych dla Zofji Dominiczakowej, kierowniczkii Wlkp. Szkoły Przygotow. Dr. Czajkowskiego 15 zł; — razem z poprzednio pokwitowanymi 90 zł.

TEATRY

— * Z Teatru Wielkiego. Dziś arcydzieło Mascagni’ego „Iris” z pp. Zmięgród-Fedyckowską, Urbanowiczem i Royem w partjach głównych. Kierownictwo muzyczne dyr. Wojciechowskiego. W sobotę, dnia 16 bm. premiera operetki Kalmana „Księżna Cyrkówka”. Dzieło to ukazuje się w Teatrze Wielkim w doskonałej obsadzie z p. Tylewską w roli tytułowej i królem humoru p. Bratkiewiczem. Szerokie pole do popisu znajdzie cały zespół baletowy w układzie p. Ciesielskiego. — Oryginalne dekoracje i kostjomy projektu p. Dolżyckiego, reżyserja p. Sendeckiego. Dyryguje p. Latoszewski.

Przed sprzedaż biletów w Teatrze Polskim od godz. 10—17. Ceny biletów od 75 groszy.

— * Z Teatru Polskiego. Pełna humor i pogodna komedia Stefana Krzywoszewskiego „Noc sylwestrowa” powtórzona będzie w piątek, sobotę i niedzielę. Doskonale zgrany zespół komedji stanowią pp. Biesiadecki, Sarnecka, Nyczówna, Sierska, Piotrowski i Tyleżyński. W roli komicznego męża Artura występuje gościnnie znakomity komik scen warszawskich p. Antoni Fertner. Rola Artura w „Nocy sylwestrowej” jest ostatnią kreacją p. Fertnera na scenie Teatru Polskiego.

— * Z Teatru Nowego. Dziś, 15 b. m., premiera fascynującej sztuki K. Leszyckiego p. t. „Sztuba”, przyjętej entuzjastycznie w Krakowie i w Wilnie. Niedzielną, interesująca treść z dziedziny zagadnień pedagogicznych, tudzież pierwszorzędna obsada, rokuja dzieło młodego dramaturga długotrwałe powodzenie. Autor „Sztuby” zapowiedział swój przyjazd na dzisiejszą premierę.

Teatr Wielki

DZIŚ — „Iris”. Sobota, 16. 5. „Księżna Cyrkówka” (premjera), operetka Kalmana. Niedziela, 17. 5. „Księżna Cyrkówka”. Poniedziałek, 18. 5. „Iris”. Początek o godz. 8 wieczorem. Przed sprzedaż biletów w Teatrze Polskim od godz. 10 do 17. Cena biletu od 75 gr.

Teatr Polski

DZIŚ — „Noc sylwestrowa”. — Występ gościny Antoniego Fertnera. Sobota, 16. 5. „Noc sylwestrowa”. Występ gościny Antoniego Fertnera. Niedziela, 17. 5. „Noc sylwestrowa”. Występ gościny Antoniego Fertnera. Poniedziałek, 18. 5. „Polka w Ameryce”. — Występ gościny Antoniego Fertnera. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio nabyte można w kasie teatralnej.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Sztuba”. Premjera. Sobota, 16. 5. „Sztuba”. Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Zygarełowskiego, narożnik ul. Gwarnej.

Teatr Rewja — Dobry Wiecór

DZIŚ — „Chodź, to ci pokażę”.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z WIDOWNI I Z ZA KULIS

WYSPIAŃSKI I ROSTWOROWSKI

Warszawa, 13 maja.

Wystawienie „Przeprowadzki”, które stało się jednym z nieczęstych w ostatnim czasie triumfów inscenizacyjnych Teatru Narodowego, przyniosło Rostworowskiemu sukces należny jego talentowi i niesłychanej zdolności tworzenia teatru ze wszystkiego, co weźmie w rękę. Do Warszawy zawędrowała „Przeprowadzka” już via Kraków i Poznań, więc streszczać ją byłoby zbyteczne. Natomiast trudno pominąć taką okazję, jakiej dostarczył Adam Grzymała Siedlecki, przeprowadzając na wstępie swej oceny kapitalną paralelę między Rostworowskim i Wyspiańskim. Nieraz już zestawiano ze sobą te dwa nazwiska, lecz powierzchownie i raczej „wplywologicznie”, na podstawie bliźnich podobieństw w rytmice wiersza czy w pewnym toku zwiezłych zdań. Otóż temu właśnie przeciwstawia Siedlecki swoje uwagi, sięgające w głąb i założone na stwierdzeniu, że po Wyspiańskim nie było u nas pisarza, któryby w równym stopniu mógł być uważany za następcę autora „Wesela”. Ale — od razu podkreśla Siedlecki — nie dla tego, aby było powtórzenie Wyspiańskiego, tylko dla tego, że jest raczej jego uzupełnieniem.

Podobni są — cytując Siedleckiego dosłownie — w jednym: cokolwiek widzą jako temat, widzą natychmiast ustawione w górę, na piętrze. Ta sama u obu pasja ponadrzeczywistego wzrostu ludzi i rzeczy. Wyspiański-wizjoner zaspokaja tę pasję podciąganiem rzeczywistości do świata ponadmysłowego, — Rostworowski, realista do szpiku kości, daje tej realności powiększoną szerokość i wysokość.

W uczuciowości i umysłowości Rostworowski jest tak samo, jak Wyspiański, rasowo polską psychiką, ale gdy odruchowym tematem pisarskim tamtego była ojczyzna, a dzieła jego jakby nieustannie rodaków spowiadaniem z ich stosunku do Polski — u Rostworowskiego polski temperament spowiada nas z naszego stosunku do człowieka. Człowieczeństwo jest zagadnieniem jego natchnień. Człowieczeństwo, czy przez jednostkę ludzką, czy przez warstwę społeczną wypowiadające się. Rozszerzonymi źrenicami trwogi wpatruje się w spłot powstałych dziś zawiłkła socjalnych, poplątań nowoczesnego życia i od „Miłosierdzia” począwszy przez „Zmartwychwstanie” i „Antychrysta”, aż do ostatnich swych wynurzeń: „Niespodzianki” i „Przeprowadzki” nie przestaje wskazywać nam o gromu zobowiązań, jakie ciąży na naszym sumieniu społecznym. To, co dla Wyspiańskiego ześrodkowało się w pięknym problemacie narodowym, to dla Rostworowskiego przerzuciło się na teren już ogólnie - ludzki. Tamten był ostatnim poetą dramatycznym niewoli, ten pierwszym poetą dramatycznym wolności, ale wolności, pojętej jako moralne zobowiązanie.

Inne zadania, odmienne rozтворzone pola widzeń i tematów, ale u obu jednakowa wspólność z całością i jakością wielkiej poezji polskiej: poezji, która najgłębszy bierze oddech, gdy mówi o tem, o czym gdzieindziej mówi tylko publicystyka.

Tyle Siedlecki. Wracając do przedstawienia, trzeba podziwiać Solskiego, że ledwie wyszedłszy z sanatorium, po ciężkiej grypie a bodaj że i czemś gorszym, rzucił się natychmiast na „Przeprowadzkę” z właściwą sobie twórczą pasją. Sam nie grał żadnej roli, ale grał we wszystkich, tak jak na prawdziwego reżysera przystało. Dostroił, wyciągnął, pozwolił wygrać wszystko, a nic nie dał przegrać. Mniejszy czy większy aktor — wszystko szło pod jeden sznur nby instrumenty w orkiestrze. Więc aby nikomu krzywda się nie stała, trzeba wyliczyć osoby: Solski (Franek), Hnydziński (Felek), Ankwićówna (Zośka), Jarszewska (Ciepielowa), Myszkiwicz (Ciepel), Justjan (Starszy Pan). A Solski na czele i nad wszystkim. T. W.

Książki nadesłane

John Galsworthy: „Srebrna łyżka”. Warszawa 1931. Tow. Wydawnicze „Rój”. Henryk Sienkiewicz: „Pisma”. W układzie Ign. Chranowskiego. Tom XXXIII. Nowele. Tom I. Nakł. Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie. Wyd. Gebethnera i Wolffa w Warszawie. 1931 r.

ŻYCIE KULTURALNE

W NAUKOWYM POZNANIU.

W poniedziałek, d. 18 maja odbędzie się w Collegium Minus w sali nr. 18 o 20-ej wieczorem pierwszy odczyt publiczny oddziału Poznańskiego Polskiego Tow. Socjologicznego. Wygłosi go prof. U. P. dr. Paczowski na temat: „Regulacja przyrostu w grupach socjalnych”. Wstęp wolny, goście mile widziani, po odczytce dyskusja.

Ku czci znakomitego uczonego. Z Krakowa piszą nam: W auli Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyła się uroczysta akademja ku czci ś. p. dra Emila Godlewskiego, profesora Wszechnicy Jagiellońskiej i dyrektora państwowego instytutu gospodarstwa wiejskiego w Puławach. Imieniem polskich instytucyj naukowych przemawiali: rektor U. J. Załęski, prezes Akad. Um. prof. dr. Kostanecki, prof. dr. Mückstein, prof. Staniskis, prof. Uniw. Poznańskiego dr. Rafalski, prof. dr. Szefer i prof. Kopec. Imieniem czesko-słowackiej akademji nauk rolniczych przemawiał prof. dr. Marchlewski. Następnie prof. dr. Vorbrodt wygłosił referat o działalności naukowej ś. p. E. Godlewskiego, a prof. dr. Krzemieniowski omówił udział zmarłego uczonego w zreformowaniu zakładu w Dublanach i w organizacji studjum rolniczego na Uniwersytecie Jagiellońskim. Na akademję nadeszło wiele depeš od rektorów wyższych uczelni i prezesów towarzystw naukowych z kraju i zagranicy. (nk)

Z Pol. Tow. Filologicznego. Koło Wileńskie odbyło posiedzenie z odczytem prof. S. Srebrnego pt. „Ze studjów nad Eupolisem”.

Z Lwowskiego Tow. Naukowego. Wydział matematyczno - przyrodniczy odbył posiedzenie, na którym prof. S. Kulczyński przedstawił pracę W. Tymrakiewicz pt. „Stratygrafia torfowiska dublańskiego” i prof. J. Hirschler pracę własną pt. „Sposzczenia nad larwami owadów hodowanymi w pracowni”.

MUZYKA

Konkurs muzyczny. Z Warszawy piszą nam: Zarząd Filharmonji Warszawskiej ogłasza konkurs im. L. Kronenberga na utwór symfoniczny większych rozmiarów; może więc to być symfonia, poemat symfoniczny, koncert z orkiestrą, suita. Udział w konkursie mogą brać wyłącznie kompozytorowie polscy. Prace konkursowe należy składać przed dniem 1 listopada br. w kopertach opatrzonych godłami pod adresem Zarządu Filharmonji: Warszawa, ul. Jasna 5. Przynane będą dwie nagrody — pierwsza w wysokości pięciu i druga w wysokości trzech tysięcy złotych. (mw)

NOWA KANTATA

Z Warszawy piszą nam:

P. Stanisław Kazuro, zasłużony twórca „Kapełi ludowej”, która obchodziła niedawno swój mały jubileusz, napisał kantatę, która to forma rzadko u nas obecnie się pojawia. Została ona odśpiewana w Filharmonji przez chóry seminarjum nauczycielskiego przy naszym Konserwatorjum, oraz przez solistów, którymi byli pp. Fabry (sopran), Bregy (tenor), i Wraga (bas). Jest to już druga kantata p. Kazury. Pierwsza nosiła tytuł „Słońce”, obecna nazywa się „Lot” i jest jakby gloryfikacją lotnictwa. W stosunku do pierwszej, obecna wykazuje stanowczy rozwój tak środków, jak osiągniętego niemi rezultatu. Jest to utwór wybitnie liryczny, nie opisowy ani dramatyczny, jakby można sądzić z tytułu. Prawda, że i tekst jest raczej „statyczny”, i momentów wstrząsających nie nastęca. Płyńcie gładko, w ładnych a niezbyt artystycznych wierszach i porównaniach. Orkiestra jest traktowana pomysłowo i barwnie, w harmonjach widać współczesność, partie solowe są wdzięczne. Potęgą brzmienia wyróżnia się, dzięki czemu ostatnie wrażenie jest silne i trwałe. (mw)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Bibliofile ku czci Ruszczyca. Z Wilna piszą nam: Z okazji odznaczenia prof. Ferdynanda Ruszczyca nagroda artystyczna m. Wilna, bibliofile tutejsi zorganizowali wieczór jego pamięci poświęcony. W lokalu Tow. Bibliofilów urządzono małą wystawę prac graficznych laureata. Uroczyste zebranie zagal prezes Tow. Bibliofilów, L. Chomiński, charakteryzując wysiłek prof. Ruszczyca w dziedzinie estetyki książki. Po przemówieniu wręczono laureatowi artystyczny wykonany druk pamiątkowy, zawierający kilka winiet, zrobionych przez prof. Ruszczyca „Immorteli” Słowackiego oraz krótki, w serdecznych słowach ujęty tekst, podnoszący jego zasługi dla estetyki książki wileńskiej. Po przemówieniu dyrektora biblioteki uniwersyteckiej dr. Łysakowskiego, wygłosił prof. dr. M. Morelowski referat z przeżyciami pt.: „Źródła twórczości sztycharza nieświeckiego końca XVI wieku — Tomasza Makowskiego.” (pw)

Jutro

SIENKIEWICZ

PIERWSZYCH SWOICH LAT

przez

Adama Grzymała Siedleckiego

DO ŹRÓDEŁ DUSZY POKOLENIA

Quoniam fluxus rerum temporalium cum ipso temporis spatio labitur et decrescit, proficuum et cautum est, ut, quod temporaliter, competenti testimonio seu litterarum memoriae commendetur — jak to niezliczoną ilość razy powtarzają teksty dokumentów średniowiecznych uzasadniając tą „arengą” spisanie aktu.

Nie słuszniejszego ponad taką introdukcję do świeżo ogłoszonej spuścizny rękopiśmiennej śp. Teodora Tycy, którego piękna postać wygląda do nas z kart ogłoszonego właśnie „Pamiętnika”.

„Pamiętnik” ten spisywany od młodzieńczych lat autora nie był w intencji śp. Tycy dziełem literackim przeznaczonym do druku. Był formą wyburzenia autora, spisywanych dla siebie. Po śmierci autora rodzina i przyjaciele uznali za stosowne fragmenty wybrane Pamiętnika ogłosić drukiem. Myśl to była bardzo właściwa. Pozwoli bowiem z jednej strony utrwalić pamięć śp. Tycy w tych szerokich kołach młodszego pokolenia, które nie mogły współpracować ze Zmarłym, a którego oblicza od strony życia wewnętrznego nie oddadzą liczne prace naukowe ogłoszone za życia i po śmierci śp. Tycy. Z drugiej zaś strony „Pamiętnik” ma w znacznej mierze charakter dokumentu; pozwalając wejść w duszę jednego z czołowych reprezentantów młodego pokolenia, pozwala zarazem na spojrzenie na duszę pokolenia jako takiego; coś podobnego jakbyśmy z bujnego okazu jakiegoś kwiatu sądzić pragnęli o całym gatunku.

Tyc wychował się na obczyźnie, ojciec jego był lekarzem monachijskim, gdzie też autor „Pamiętnika” kończył studja gimnazjalne i rozpoczął uniwersyteckie. W tym czasie znał Polskę głównie z wyjazdów wakacyjnych do poznańskiego Niegołęwa. Na początek studjów uniwersyteckich przypadła z jednej strony śmierć ojca, z drugiej wybuch wojny, która niebawem w krag swój porwała i śp. Tycy zrzucając go na kresy litewskie. Stamtąd bezpośrednio już — po załamaniu Niemiec — przybył na Górny Śląsk, pracując żywo na terenie plebiscytowym. W przerwie między dwoma pobytami na G. Śląsku i po ostatecznym powrocie z tych stron kończył autor swe studja wyższe na polskim już uniwersytecie: w Poznaniu. Tutaj też oddał się zawodowo pracy naukowej, by po wyjeździe na studja uzupełniające w Strasburgu, objąć w Poznaniu katedrę: historii prawa na Zachodzie Europy, zrazu w charakterze zastępczym, uzupełnionym na kilka tygodni przed śmiercią (1927) uzyskaniem docentury. Śmiertelna choroba oderwała go od warsztatu w chwilę największego jej natchnienia, zarazem zaś przed mającym niebawem nastąpić formalnym objęciem profesury.

Oto szkielec biograficzny. „Pamiętnik” pozwala go dopełnić treścią przeżyć duchowych. Ogromnie ciekawą jest skreślona ręką autora historia ewolucji od neopozytywizmu, któremu autor hołdował jeszcze na ławie szkolnej ku położeniu nacisku na pracę wewnętrzną, by, po powstaniu Polski, powrócić z powrotem do hasel neopozytywistycznych. I jak wspomnianemu odchyleniu duchowemu sekundował jako tło pobyt śp. Tycy na Litwie, tak do hasel neopozytywizmu przywrócił autora pobyt na Śląsku i czynny udział w pracy plebiscytowej (str. 65). Akcenty te występują na dalszych kartach książki, gdy autor pisze, że „praca — hymn pracy winien być główną nutą nowej Polski” (str. 210), gdy notuje, że „bardzo dodatnie są, wysuwane przez ludzi pozytywistycznego kierunku, ideały racjonalizmu, gospodarności i oszczędności (Prus i Ochorowicz)” (str. 216-7), czy gdy żąda, by przy pomocy „rzetelnej i sumiennej dawki lapis ironicus infernalis” zwalczać grasujący wśród młodzieży szkół średnich warszawskich w r. 1921 „hamletiasis elephantica” i „nietzscheanitis pudens acuta” (str. 125). Nie zdziwi więc, gdy w drugiej połowie „Pamiętnika” wyzna autor, że „ze wzorów życiowych, jednym z najwspanialszych był dla mnie zawsze Goethe z jego pyszną równowagą wszystkich sił życiowych i jego niezamordowaną pracowitością” (str. 137). Zdaniem Tycy, czynnikiem ratującym przed „rozciekającym” idealizmem może być studjum ekonomji,

które też planuje pod tym kątem wdrożenia (str. 96).

Zmarły, choć w młodości okazywał wielkie zamiłowania i uzdolnienia literackie i malarskie (o tych ostatnich świadczą reprodukcje jego poczynań na tem polu dołączone w wyborze do dzieła), jednakowoż u końca swego krótkiego, a tak pracowitego i płodnego żywota wyraźnie podjął drogę pracownika naukowego, w dziedzinie historycznej. W charakterze swym urzędowym był historykiem „prawa na Zachodzie Europy”, w istocie zamiłowań był historykiem Polski, inklinował silnie ku historii kultury, a w tym zakresie pragnął wychodzić od założeń socjologicznych. Był więc dzieckiem swej epoki, która w badaniach historycznych żąda z jednej strony syntezy historyczno-kulturalnej, z drugiej zaś nawiązania do teorii. Jest rzeczą ciekawą do jakiego stopnia na takie skierowanie żywota zainteresowań naukowych wpłynęło życie bieżące: „Od czasów komunistycznego manifestu sprawa społeczna — pisze śp. Tyc — jest najpierwszą z wszystkich spraw w Europie. Socjologia ma niezmierną przyszłość przed sobą. Skończyły się raz na zawsze z wygodnym optymizmem burżuazjstwa, zamkniętego w swoich czterech ścianach. Pobyt na Śląsku O-polskim zmusza także do tych myśli” (str. 40-41, por. także wynurzenia na str. 200 i 215). W zakresie badań historyczno-kulturalnych snuje nie planów: „trzebaby — pisze — najpierw przygotować trzy zestawienia pogładowe: 1) Pojęcie kultury a cywilizacji w historycznej literaturze polskiej, 2) Definicja kultury w literaturze naukowej zachodu, 3) Źródła i opracowania do historii kultury polskiej”. Jakże trafne jest rzucenie w kilka linii potem pytajnika: „Kultura Śląska we wiekach XII.—XIV. jako czoło kultury polskiej?” (str. 133-134). Także żywo dyskutowane w literaturze naukowej polskiej zagadnienie terytorjalności w twórczości polskiej zajmuje śp. Tycy w sposób szczególny (str. 138). Powołuje tu Chlebowskiego; z autorów piszących w ostatnich miesiącach wspomnianym Cywińskiego, Z. Wasilewskiego i Pollaka.

Neopozytywistę razi w życiu i nauce „cukierkowy sentymentalizm”, zwłaszcza gdy chodzi o bliskające się fałszywe oceny stosunków polsko-litewskich (str. 43, 177). Ślusznie pisze, że „zawycząz frazes i sielanka ogromnie nam brzydzą w tych sprawach z Litwą” (str. 43) i że tylko „nieznajomość dziejów unji polsko-litewskiej prowadzi do cukierkowego sentymentalizmu” (str. 177).

O zagadnieniach „unijnych” jako zagadnieniach „wschodnich” wspomina autor i od strony oceny życiowej tych faktów. Wypowiada zdanie (ostatnio podniesione też przez Dobrowolskiego), że „misja na wschodzie wobec ludów kulturalnie niższych jest łatwiejszą niż trwanie na kresach zachodnich wobec naporu wyższego kulturalnie przeciwnika” (str. 76). Jest też przekonany, że przymierze polsko-ukraińskie sprowadziłoby na Polskę stan nieustannej wojny z Moskwą (str. 238). Przy tem wszystkim sprzeciwia się fałszywie używanym określeniom „idea piastowska” i „idea jagiellońska”, ślusznie podkreślając, że „Polska w okresie piastowskim prawie stała się czołwą szczególnie gdy była rozbita. Sukcesy odniosła tylko po Unji (Pomorze i Prusy)” (str. 240). Coś identycznego słyszeliśmy przed kilku dniami z ust prof. K. Chodynickiego.

Powyższe poglądy wielokrotnie łączą naukę z potrzebami i punktami widzenia życia. Obok tego nie brak i wynurzeń politycznych. Daleki jestem, wspominając o tem, od zapisywania śp. Tycy na konto tego czy innego stronnictwa, w zakresie i tych poglądów wskazać pragnę na te, które stają się dziś własnością prawie całego młodego pokolenia polskiego. Jest to tak ogromnie trafne podkreślenie roli czynnika politycznego w genezie pojęcia narodu (str. 63, 152-4), dalej przenikliwe wskazanie na rolę utraty niepodległości jako na czynnik, który nam stworzył problem narodowościowy w dzisiejszej Polsce. Pisząc o tych zatargach zaznacza autor: „czy zatargi te powstałyby, gdyby Państwo Polskie przetrwało wiek XIX., okres ruchów narodowościowych i demokratycznych? — napewno nie” (str. 44).

Takie są niektóre myśli tej pięknej i wzruszającej publikacji. Dr. Zygmunt Wojciechowski.

*) Teodor Tyc, Pamiętnik, Poznań, 1931, Skład Główny: Dom książki Polskiej — Warszawa, str. XII + 297, Cena 7 zł.

Szkolnictwo zawodowe w Polsce

Obejście szkolnictwa ogólnokształcącego jest u nas bardzo znaczne, jeżeli się zważy, że na 130 mieszkańców przypada jeden uczeń szkoły ogólnokształcącej, gdy natomiast w Holandji przypada on na 275 mieszkańców, a we Francji — na 230 mieszkańców. Jeszcze wyraźniej ujawnia się ten anormalny stosunek do szkolnictwa zawodowego, jeżeli zestawimy cyfry uczniów obu kategorii szkół. W szkołach średnich ogólnokształcących uczy się około 230.000 młodzieży, a w średnich zawodowych około 60.000 młodzieży. To znaczy, iż do zawodu praktycznego przygotowuje się zaledwie 1/4 tej liczby młodzieży, która uczęszcza do gimnazjów.

Wówczas gdy jeden uczeń szkoły ogólnokształcącej przypada na 130 mieszkańców, jeden uczeń szkoły zawodowej przypada na — 380.

Tak się przedstawia stosunek ilościowy. Gorzej jednak wygląda to zestawienie, jeśli wziąć pod uwagę stosunki jakościowe. Bardzo ciekawe informacje podał znany propagator szkolnictwa zawodowego, autor wielu podręczników, dr. Petyniak-Sanecki, na zjeździe nauczycieli w kwietniu b. r. Materiał uczniowski, jaki otrzymują szkoły zawodowe jest tak liche, zdaniem p. Saneckiego, że już w pierwszym roku przepada nierzadko 50 procent. Na 11.000 młodzieży w szkołach technicznych (jeden z typów szkół zawodowych) mamy 600 absolwentów, a więc zaledwie około 5 proc. ogólnej liczby kończy tę szkołę. Z tych, którzy zostają przyjęci na kurs pierwszy (w szkołach technicznych), 50 proc. odpada po pierwszym roku, 30 proc. w ciągu następnych lat a zaledwie 20 proc. kończy szkołę. Natomiast w Czechosłowacji, Austrii i Niemczech stosunek jest wręcz odwrotny: około 80 proc. zapisanych na kurs pierwszy kończy tam szkołę zawodową.

Tak więc nietylko drobna część młodzieży kieruje się do szkół zawodowych, ale w dodatku mniej wartościową. W świetle tych cyfr potwierdza się panujące ogólne przekonanie, iż ogólnokształcące szkolnictwo średnie wchłania bardziej zdolne elementy.

Ala z jakim rezultatem? Liczba dyplomów akademickich, wydawanych corocznie na wszystkich wyższych uczelniach w Polsce, wyniosła ostatnio około 3 1/2 tysiąca. Gdybyśmy nawet uwzględnili to, że część kończy studia zagranicą, część zaś doprowadza studia prawie do końca, ale nie uzyskuje dyplomu, to i tak dysproporcja między cyfrą 230.000 a cyfrą 23.000, wydanych w ciągu ośmiu lat dyplomów (po uwzględnieniu poprawek) jest olbrzymia.

Szkolnictwo zawodowe w Polsce rozpada się na szereg typów: szkół technicznych zasadniczych jest około 50 z 10.000 uczniów, handlowych 140 z 19.000 uczniów, rzemieślniczych 100 z 13.000 uczniów, agronomicznych 12 z 1.500 uczniami, szkół zawodowych żeńskich 127 z 15.000 uczniami. Według danych z r. 1928/29 podział młodzieży szkół zawodowych przedstawiałby się następująco: na 56.300 uczniów w tym roku uczyło się: w szkołach przemysłowych i górniczych — 32.600, w szkołach handlowych — 20.800, a w szkołach rolniczych i ogrodniczych zaledwie 2.000 młodzieży.

Poza szkolnictwem zawodowym w systemie tego słowa znaczeniu istnieją seminarja nauczycielskie, mające charakter średnich szkół zawodowych. W r. 1928/29 było ich 237 z prawie 40.000 uczniami i uczniów. Zbliżone do szkolnictwa zawodowego są również szkoły zawodowe dokształcające, w których uczy się około 100.000 młodzieży. J.

Oryginalny nekrolog

Radomskie „Życie Robotnicze“ (nr 7) zamieszcza następujący, oryginalny nekrolog, otoczony czarną obwódka:

„Sanacyjnej“ pamięci 15 procentowy dodatek do pensji po długich i ciężkich awanturach, opatrzony siarczystemi protestami przeniosł się do lepszego żywota, pozostawiając po sobie smutek, żal, niezapłacone długi oraz jedno ciężkie westchnienie.

Ach! dlaczego nie powiedziano nam tego przed wyborami!

Wyprowadzenie zwłok z żałobnej kieszeni urzędniczej wprost do kasy skarbowej nastąpiło w dniu 1-go maja 1531 r.

Nabożeństwa żałobne odprawiane będą co miesiąc przy wyplacie, zaś nabożeństwo dziękczynne przy najbliższych wyborach. Na te smutne obrzędy zaprasza krewnych, przyjaciół i wierzy cieli pograżona w długach, zawiedziona w nadziejach i plująca sobie w brodę „Jedynkowa rodzina urzędnicza“.

Czerwony Krzyż

Dziś szósty dzień Tygodnia Polskiego Czerwonego Krzyża. Czy pamiętacie o dewizie: „Wszyscy, którzy miłują — dla wszystkich co cierpi“. Niema na świecie ani w Polsce zrzeszenia społecznego, któreby równie drogiem było chrześcijańskiego polskiemu sercu, jak Polski Czerwony Krzyż.

Każdy więc Polak, każda Polka należeć do niego winni, szerzyć jego ideę, jednać mu jak najszersze poparcie w społeczeństwie w imię miłości bliźniego.

Pomóż więc Polskiemu Czerwemu Krzyżowi ratować Ciebie i złóż ofiarę na jego cele przez zbierających składki członkowskie kursorów, zaopatrzonych w odpowiednie legitymacje, lub w biurze P. C. K. Plac Wolności 17, III p.

Przywileje króla angielskiego

Król angielski posiada jeszcze do dnia dzisiejszego bardzo wiele osobliwych przywilejów, których początek sięga średniowiecza. Wprawdzie z większości tych przywilejów nie korzysta, pomimo to zdaje sobie doskonale sprawę z tego, co mu się należy i nie raz żartuje na ten temat w kółku najbliższej rodziny. A jednak król i królowa czuliby się prawdopodobnie bardzo zdziwieni, gdyby pewnego dnia burmistrz z Addington w Surrey przekroczył z uroczystą miną próg sali jadalnej, gdzie dostojna para siedziałaby właśnie przy obiedzie i z głębokim ukłonem podał swemu władcy talerz wonnej zupy, wygaszając przy tem długie przemówienie. Przed wielu laty obowiązkiem burmistrza z Addington było udawanie się co pewien czas do Londynu z talerzem zupy, przeznaczony dla króla, który też zjadał smacznie danie do ostatniej łyżki. Przyczyną tego zwyczaju był fakt, że zupy, gotowane w Addington cieszyły się w wiekach średnich dobrze zasłużoną sławą i mieszkańcy tej miejscowości płacili królowi kontrybucję w postaci najlepszego swego eksponatu.

Do przywilejów należy również pewna danina, która obowiązywała na obszarze króla obywateli szkoccy. To właściciele gruntów w Ben Revis winni dostarczać rokrocznie swemu monarche wóz pełen śniegu. Czemu przypisać należy dziwny ten zwyczaj króla — nie jest wiadomem. Wystarczy tylko wspomnieć, że w średniowieczu delegacje szkockie przybywały punktualnie do Londynu ze swym białym darem i że za to goszczono były na zamku królewskim. Jak sobie poczynił król z tym dziwnym fantem — okoliczność ta pozostaje osłonięta mrokiem tajemnicy. Bardziej zrozumiałym jest przywilej, na mocy którego król Anglii otrzymuje corocznie wieniec róż od mieszkańców Buckinghamshier. W dawnych czasach król wybierał co najpiękniejsze z tych róż dla królowej, reszta zaś przeznaczona była dla dam dworu.

Szczególnie groteskowo przedstawia się przywilej królewski korzystania z pomocy burmistrza miejscowości, zwanej Solomom Alfield. Gdy król udaje się w podróż z Anglii do Francji i cierpi na morską chorobę — burmistrz sławetnego miasta obowiązany jest „trzymać mu głowę“ do czego przysługuje mu tytuł „podtrzymywacza głowy królewskiej“. Od czasów jednak Edwarda I żaden z tych burmistrzów nie miał okazji wypełnienia swej dostojnej misji, aczkolwiek król nieraz jeździ i przez cieśninę.

Kiedy król Anglii odwiedza Ayslesburg — przysługuje mu przywilej otrzymywania od mieszkańców trzech węgorki, lub dwóch tłustych gąsek, w zależności od tego czy dzieje się to w zimie, czy w lecie. Kiedy przyjeżdża do Chichester, może w każdej chwili zażądać postronka do rusznicy. Kiedy zaś „wyrusza w pole na czele swych pułków“, mieszkańcy Shoopshire obowiązani są posyłać mu codziennie tłuście szynki, by lżej znosił trudy wojenne.

Wszystkie te przywileje mają najwiśdziej początek w wiekach średnich Obecnie król angielski nie używa „rusznicy“ i nie „jeździ na czele rycerstwa“.

Jak szybko rosną sosny w maju

Pewnemu leśnikowi norweskiemu udało się przy pomocy niezwykle precyzyjnych obliczeń, wymierzyć godzinny wzrost młodych gałązek sosny. Powtarzając swoje pomiary o różnych porach dnia, i w różnych miesiącach, doszedł cierpliwie badacz do nader ciekawych wniosków, rzucających garść światła na życie roślin wogóle, a sosen w szczególności.

Otóż wydłużanie się gałęzi rozpoczyna się w maju, w czerwcu osiąga swe maksimum, a w lipcu ustaje. Wydłużanie to odbywa się niejednako w różnych porach dnia, słabsze jest nad ranem aniżeli po południu, a nawet przed wieczorem, natomiast około 20 godziny ustaje zupełnie, by znów się rozpocząć dopiero ze wschodem

W środę, 13 b. m. popołudniu wydarzyła się na linii Nakło — Sadki straszna katastrofa autobusowa. Skutkiem pęknięcia opony, autobus uległ zupełnemu zniszczeniu. Szereg osób, znajdujących się krytycznej chwili w autobusie, odniosło rany z poparzenia; rannych odwiozło Pogotowie do szpitala w Wyrzysku. Autobus był ubezpieczony. Zdjęcie powyższe przedstawia nam obraz katastrofy. Fot. p. P. Jarzab z Nakła.

słońca. W ten sposób przyrost długości gałązek sosnowych wynosi 1,5 milimetra na godzinę w porze przedpołudniowej, a 2,7 milimetra na godzinę po południu. W połowie czerwca wzrost gałązek dochodzi do 27 milimetrów dziennie.

Opady atmosferyczne nie wpływają, a raczej wpływają ujemnie na wzrost gałęzi sosnowych, zapewne na skutek oziębienia temperatury. Powolniej też rosną grube konary. Grubienie gałęzi odbywa się przez cały rok, jednakże niepodobna wymierzyć różnicy godzinnej, a nawet dziennej średnicy gałęzi. J. K.

Wpływ muzyki na tempo pracy

W Stanach Zjednoczonych prowadzone są od pewnego czasu próby oddziaływania na tempo pracy przy pomocy muzyki. Próby te dały rozmaite wyniki, zależnie od rodzaju wykonywanych utworów muzycznych.

W jednej z fabryk w Connecticut np. wygrywała orkiestra fabryczna podczas pracy od 1 do 2 po południu wyłącznie marsze wojskowe. Wydajność pracy robotników wyniosła w tym czasie 75%. Od 2 zaś do 3 po południu grano tylko walce. Wydajność pracy spadła do 68%. Wreszcie od 3 do 4 1/2 po południu przygrywał jazzband. Wydajność pracy wyniosła w tym czasokresie — 78%.

W składzie obuwia, w San Francisco, zatrudnionych było 10 murzynów jako pucybutów. Zarządzający sklepem odbił tylko przy kasie pieniądze od klientów. Poza tem zaś zmieniał w wolnych chwilach płyty w patefonie, który wygrywał wesołe i zadzierzyste melodie jazzowe.

Praca szła rzeczywiście w szybkim tempie.

Inną jeszcze próbę uczyniono w pewnej fabryce czekolady w Ohio. Robotnice, zajęte przy pakowaniu czekolady, urozmaicały sobie monotonna pracę gawędą o tem i owem. Dyrekcja fabryki, nie odwołując się do wydania zakazu prowadzenia rozmów w czasie pracy, poleciła ustawić w sali patefon, który wygrywał skoczne, wesołe melodie taneczne. Rozmowy robotnicze ustały same przez się, i jak stwierdziły obliczenia, praca szła pod rytm muzyki w szybszym znacznie tempie.

Naogół, zdaniem obserwatorów fachowych, muzyka wpływa dodatnio na wydajność pracy, przyspiesza jej tempo i przyczynia się do osłabienia wpływu zmęczenia u robotników. Ro.

Jutro premiera „Księżnej Cyrkówki“

Jutro, w sobotę, dnia 16 maja premiera operetki „Księżna Cyrkówka“, najlepsze to dzieło Kalmana ukaże się w Teatrze Wielkim w doskonałej obsadzie z Tylewską w roli tytułowej z Karską, Grey, Raczkowskim, Sendeckim i oczywiście Bratkiewiczem jako królami humoru na czele. Szerokie pole do popisu znajdzie cały zespół baletowy w układzie p. Ciesielskiego. Oryginalne dekoracje i kostjmy projektu p. Dołżyckiego, reżyserja p. Sendeckiego. Dyryguje p. Latoszewski. Przedsprzedaż biletów w Teatrze Polskim od 10 do 5. Ceny biletów począwszy już od 75 gr.

Protest zbiorowy z powodu Brześcia

Do protestu zbiorowego z powodu Brześcia przystąpili w dalszym ciągu

WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE.

Kręrowo: Kwiat Mikołaj, rolnik — Kubaczyk Andrzej, rolnik — Kubaczyk Jan — Bogacki Józef, rolnik.

Ślupia, pow. poznański: X. Wolniewicz Julian — Czapczyk Weronika, gospodyni — Czapczyk Antonina, wyciennica — Murkowski Teodor, chałupnik — Murkowski Franciszek, krawiec — Murkowska Pelagia — Balcerkowska Franciszka, chałupnica — Strykowski Ignacy, chałupnik — Strykowska Józefa — Kośmider Stanisław, gospodarz — Kośmidrowa Magdalena — Klonek Piotr, wyciennik — Klonek Franciszka — Dominiakowa Agnieszka, chałupnica — Dominiakowa Weronika — Smoliga Antoni, robotnik — Smoligowa Cecylja — Grünbergowa Marja — Strykowski Jan, robotnik — Strykowska Janina — Strykowska Marja — Nowicki Andrzej, gospodarz — Nowicka Zofja, wyciennica — Szytura Marja, chałupnica — Szała Franciszek, gospodarz — Szała Agnieszka — Szała Jan — Szała Franciszek — Szalanka Weronika — Kaczmarek Wincenty, gospodarz — Kaczmarek Antonina — Miodowicz Katarzyna, wyciennica — Miodowiczowa Zuzanna — Rybarczyk Wojciech, gospodarz — Rybarczyk Józefa — Rybarczykowa Marja — Rybarczykowa Pelagia — Kaźmierczakowa Barbara, chałupnica — Kufłówna Stanisława — Milczyński Walenty, chałupnik — Milczyńska Katarzyna — Milczyński Władysław — Kafłówna Marjanna — Kufłowa Antonina — Kufel Wojciech, gospodarz — Domagalski Aleksander, kramarz — Domagalska Kunegunda — Miodowicz Józef, robotnik — Domagalski Jan, organista — Kalicki Wincenty, gospodarz — Kalicka Stanisława — Kalicka Agnieszka, wyciennica — Kalicka Jadwiga — Kalicka Stefanja — Polczyński Aleksander, młynarz — Polczyńska Franciszka — Polczyńska Helena — Suwaliński Franciszek, rzeźnik — Suwalińska Anna — Kowalczyk Stanisław, gospodarz — Kowalczykowa Jadwiga — Wesolowski Jakób, szewc — Wesolowska Katarzyna — Urbankówna Apollonia, robotnica — Milczyńska Prakseida — Urbanek Marja — Urbanek Andrzej, chałupnik — Strykowski Ignacy, chałupnik — Strykowska Franciszka — Strykowska Emilia — Czubówna Weronika — Kasperczak Katarzyna, wyciennica — Czubówna Marjanna — Czub Jan, gospodarz — Kowalczyk Jan, gospodarz — Kowalczyk Józefa — Kowalczyk Stefan — Kalember Jan — Kalember Pelagia — Kalember Władysław — Tatkována Pelagia — Tatkována Marja — Tatkována Weronika — Tatkována Anna — Tatka Franciszek, szewc — Tatkowa Petronela — Multana Szczepan, gospodarz — Multana Agnieszka — Multana Józefa — Kalota Agnieszka, robotnica — Kalota Pelagia — Kalota Stefan — Kuśnierkiwicz Stanisław — Owczarek Władysław, gospodarz — Owczarek Barbara — Kowalczyk Andrzej, wyciennik — Urbaniak Antonina, służąca — Rybarczykowa Marja — Rybarczykowa Franciszka — Bak Katarzyna — Józwiak Stanisława — Piotrowska Zofja — Szymanowska Leonarda, służąca — Ptkówna Jadwiga — Jankowski Franciszek, robotnik — Hajzler Jan, gospodarz — Hajzlerowa Petronela — Gieburowski Bolesław, emeryt — Wolniewiczowa Marja — Miodowicz Józef, wyciennik.

Swarzędz: Drynkowski Stanisław, m. stolarski — Jarczyński Jan, m. stolarski — Schleichert Edmund, kupiec — Szuba Roman, stolarz — Schleichertowa Franciszka — Płotkowiak Franciszek, rzeźnik — Płotkowiak Jadwiga — Janiszewska Marja, krawcowa — Ks. Koźlik Stanisław, proboszcz — Czosnowski Marjan, m. instal. — Prałat Stanisław, stolarz — Mačkowiak Piotr, m. krawiecki — Mačkowiak Stanisława — Mačkowiak Pelagia, księżkowna — Mačkowiak Helena, krawcowa — Mačkowiak Jadwiga — Fuchs Maksymilian — Fuchsova Marja — Szarpak Antonina, robotnica — Szymkowiakówna Helena, krawcowa — Szymkowiak Stefan, stolarz — Markiewicz Jan, robotnik — Markiewicz Agnieszka — Penczyński Michał, stolarz — Penczyńska Celina — Kergiel Stanisława, robotnica — Jarczyński Czesław, pom. kowalski — Jarczyński Antoni, pom. stolarski — Łuczak Józef, pom. stolarski — Wodszczyński Tomasz, pom. rzeźnicki — Nikołajenko Józef, stolarz — Świerkowski Stanisław, stolarz — Świerkowska Władysława — Suchodolski Jan, stolarz — Majchrzak Władysław, robotnik — Idczak Jan, robotnik — Kaźmierczak Franciszek, robotnik — Kaźmierczakowa Magdalena — Szuba Władysław, ślusarz — Szubowa Franciszka — Gapeczak Władysław — Gapeczak Franciszka — Kaspro-wicz Leon, obrwnik — Kaspro-wicz Rozalja — Korcz Jan — Korczowa Marja — Korcz Antonina — Paczkowski Jan — Przeniczny Piotr — Przeniczna Rozalja — Rzdakiewicz Tadeusz — Rzdakiewicz Alfred — Sroka Józef, m. stolarski — Gruszczynski Czesław — Gruszczynska Rozalja — Jarczyński Roman, pom. stolarski — Dominiak Franciszek, pom. stol. — Zorant Roman — Majerowicz Jan — Bukowski Władysław, inżynier — Bukowska H. — Kuźniakowa Walentyna — Kuźniak Konrad — Włodarczyk Antoni, stolarz — Kuźniak Leon — Kuźniakowa Czesława — Klinke Stefan, stolarz — Klinkowa Weronika — Strychalski Jan — Strychalska Franciszka — Antysiak Józef, stolarz — Antysiakowa Stanisława — Nowicki Tomasz, stolarz — Nowicka Wiktorja — Wieczorek Marjan — Zandecki Stefan — Zandecka Teresa — Kołodziejczak Franciszek — Kołodziejczakowa Marja — Ciszewski Ignacy, robotnik — Ciszewska Stanisława — Królak Andrzej, stolarz — Królakowa Stanisława — Skusiak Józef, stolarz — Jaźniewicz Wojciech, stolarz — Jaźniewiczowa Marjanna — Szymański Bolesław, robotnik — Szymańska Helena — Dębny Marceli, stolarz — Dębna Gertruda — Firlik Kazimierz, stolarz — Firlikowa Joanna — Klinke Wilhelm — Bajon Władysław — Jaśkowiak Stanisław.

Szamotyły: Graszewicz Celestyn, stud. U. P. — Graszewicz Antoni, przemysłowiec — Graszewicz Cecylja — Janke Stanisław, m. kowalski — Trojanowski Stefan, m. malarski — Hytrowa Marja — Styziński Benon, właśc. nieruch. — Badurski Jakób, m. piekarski — Badurska Marja — Czerwiński Marjan, kupiec — Sroczyński Tomasz, właśc. nieruch. — Smól Jakób, kupiec — Bak Jan, m. krawiecki — Müller Edward, dentysta — Müllerowa Helena — Appeltówna Marja — Bakowa Marja — Miodowicz Feliks, m. siodlarski — Metelski Marjan, b. urzędnik państw. — Metelska Marja — Mańczak Wincenty, m. rzeźnicki — Nowakowski Marceli, m. blacharski — Nowakowska Helena — Mańczakowa Anna — Przybyłki Andrzej, organista — Przybylska Helena — Brych Kazimierz, fryzjer — Przybyłki Aleksy, m. rzeźnicki — Przybylska Bogumiła — Dakowski Stanisław, kupiec — Dakowska Joanna — Goździewski Wiktor, malarz — Goździewska Teofila — Rojna Jan, kupiec — Kruszyński Maksymilian, m. ślusarski — Kroszel Wincenty, m. krawiecki — Halamski Ignacy, obrwnik — Grygier Ignacy, obrwnik — Grygierowa Stanisława — Witkowski Bronisław, m. siodlarski — Witkowska Bronisława — Kępiński Franciszek, drogerzysta — Hancyk Stanisław, obrwnik — Szydłarski Ludwik, kupiec — Szydłarska Franciszka — Wąsowska Marja — Wojciechowski Franciszek, zegarmistrz — Zwierzycki Walenty, m. blacharski — Witkowski Feliks, kupiec — Białkowski Teodor, fryzjer — Białkowska Marja — Brzozowski Jan, m. obrwniczy — Brzozowska Helena — Szczubłewska Zofja, kupcowa — Rejer Antoni, m. krawiecki — Rejer Joanna — Czwojda Ignacy, m. piekarski — Czwojdo-wna — Poprawski Walerjan, cholewkarz — Poprawski Józef, m. obrwniczy — Sprutta B. mistrz obuw. — Sprutta H. — Mizgalski Kaz., m. szklarski — Mizgalska Z. — Musiał St., kupiec — Musiałowa Katarzyna — Klimecki Edward, kupiec — Kieć Roman, m. rzeźnicki — Łucja Wojczyńska, kupcowa — Wójczyńska Eleonora — Krusicki Władysław, kupiec — Krusicka Anastazja — Klijewski Maksymilian, kupiec — Klijewska Elżbieta — Swinkowa Anna, kupcowa — Piotrowska Anna, księżkowna — Jesionowski Franciszek, zboźowiec — Śmieczyńska Stefanja, kasjerka — Kwieciński Marjan, zboźowiec — Radomski Julian, zboźowiec — Koldyga Stanisław, magazynier — Szulc Ignacy, fryzjer — Szymański Jan, kupiec — Szulc Józefa — Szulc Szczepan, kupiec — Borowiak Franciszek, m. fryzjerski — Burdajewicz Józef, krawiec — Burdajewiczowa Marja — Smól Jakób (junior), kupiec — Marszałek Józef, kupiec — Jędraszekowa Helena, ekspedjentka — Grygier Waclaw — Banc Franciszek, kupiec — Bancowa Józefa — Szlachetowa Helena — Gołębiowski Tomasz, obrwnik — Gołębiowska Czesława — Biernat Kazimierz, rzeźnik — Biernat Marja — Krzymin Szymon, murarz — Krzymin Agnieszka — Goździkowska Franciszka — Witkowski Jan, tapicer — Szyfłówna, kupcowa — Przybylak W., kupiec — Przybylak M. — Bączek Paweł, kupiec — Elznerówna Franciszka, ekspedjentka — Galasówna A., ekspedjentka — Urbowski Feliks, fryzjer — Urbowska Wanda — Stelmaszyk Jan, kupiec — Franke Augustyn, podmistrz — Franke Franciszka — Nowaczyński Franciszek, m. piekarski — Nowaczyński Henryk — Nowaczyńska Helena — Nowaczyński Stefan — Nowaczyński Edmund — Jankowiak Kazimierz, piekarz — Jankowiak Zofja — Wittmann Seweryn, kupiec — Skoracki Mikołaj, kupiec — Skoracka Halina — Krygier Kazimierz, kupiec — Lem-bicz Andrzej, robotnik — Giller Wincenty — Zimniak Józef — Ciesielski Marcin — Zieliński Włodzimierz — Ciesielczyk Antoni, drogerzysta — Ciesielczyk Kazimierz — Ciesielczyk Marja — Schwendke Edmund, blacharz — Schwendke Tadeusz, kupiec — Schwendke Stanisława — Krzyżan W. — Piechocki Roman — Gieremek Józef, m. krawiecki — Schwemln Władysław, zegarmistrz — Skrzypczyński Władysław, m. krawiecki — Skrzypczyńska Anna — Ciesiak Józef, kupiec — Sobiak, kupiec — Ciesiakowa Katarzyna — Rebelka Stefan, m. kotlarski — Rebel-

ka Anna — Lipońska Władysława — Lipoński Władysław — Murska Aniela — Michalski Franciszek, m. krawiecki — Konieczny Wojciech, m. ślusarski — Konieczna Jadwiga — Kieraj Wiktorja — Kieraj Helena — Kieraj Joanna — Kieraj Marja, stud. wydz. human. — Czerwińska Władysława — Brzezińska Otylja — Jęziorna Stanisława, krawczyni — Proszak Stefan, właśc. automob. — Sokolowski Leon, stolarz — Sokolowski Wiktorja — Czerwiński Franciszek, kupiec — Czerwińska Emilia — Czerwiński Edmund, kupiec — Czerwińska Ludwika — Perzyńska Marja — Kurino Franciszek, elekt. monter — Klos Stefan, kupiec — Hećka Marcin, kupiec — Koźlecki Feliks, rzeźnik — Koźlecka Marja — Farulewski Stanisław, fryzjer — Mazurkiewicz Władysław, piekarz — Mazurkiewicz Anna — Mazurkiewicz Czesława — Grajek Kazimiera, kupcowa — Grajek Alfons, kupiec — Dziubiński, kupiec — Hemmerling Wojciech, m. fryzjerski — Tułewski Jakób, szewc — Przybyłki Stanisław, rzeźnik — Piszczola Jan, rzeźnik — Piszczola Gabryjela — Brzeziński Ludwik, blacharz — Brzezińska Joanna — Maciejewski Antoni, rzeźnik — Strzyżewski Roman, kupiec — Strzyżewska Marja.

Środa: Rydlewski Antoni, kupiec — Marcikowski Ksawery, kupiec — Lemitka Regina — Rynarzewska Walentyna — Urbanowicz Stanisław — Tyll Mikołaj — Nowakówna Gertruda — Owczarek Jan — Gładysz W. zegarmistrz — Szmania Stanisław, kupiec — Jaworski Stanisław, zegarmistrz — Czerniejewski Franciszek, kupiec — Rydlewska Izabella — Tyrakowski Augustyn, kupiec — Macikowska Berta — Palczewski Stefan, m. blacharski — Biechowiak Stanisław, cholewkarz — Krzyżaniak Stanisław, tokarz — Cychnerski Teodor — Peterman Franciszek — Derczyński Czesław — Lesiński Władysław, rolnik — Mądry Stanisław, robotnik — Pierzkała Jan, kupiec — Bartkowiak J. — Smorowski Bernard, drogerzysta — Kubiak Adam, pom. zboż. — Zawitalski Jan, pom. kupiecki — Lepczyński Józef, robotnik — Orzechowski Roman, pom. fryzjerski — Waligóra Feliks, pom. handlowy — Nowak Leon, robotnik rolny — Matuszak Leon, drukarz — X. Meissner Mieczysław — Kołodziejczak Waclaw, drukarz — Leporowski Edward, rolnik — Grzempczak Teodor, stolarz — Matysiak Jan, ogrodnik — Schmidt Konrad — Mrowicki Feliks, kupiec — Tyrakowski Klemens — Perkalowicz Wincenty — Zielonka Marcin, rolnik — Węclawski Tadeusz — Rex Stanisław.

Witkowo: Ks. proboszcz Kaźmierczak — Jędrowski Leon, kupiec — Kowalski, handlarz — Wojtkowiak, obrwnik — Kowalewski Wojciech, rolnik — Grzechowiak Jerzy, kupiec — Knast Waclaw — piekarz — Roesler Józef, kupiec — Woźniak, rymarz — Kaźmierczak Stanisław, kupiec — Woźniak Jan, handlarz — Ogórkiewicz Aleks., handlarz — Nowicki Stefan, ślusarz — Wandel Walerjan, kiero-wnik — Miśnik Florjan, zegarmistrz — Kosman Szczepan, sekr. Zw. Zaw. — Majchrzak Józef, murarz — Winkel Kazimierz, m. krawiecki — Dziatkiewicz Stan., m. kowalski — Konieczka Waw., robotnik — Danecki Leon, m. rymarski — Ogórkiewicz Bogdan — Sypniewski Leonard, piecownik — Godurkiewicz Marjan, urzędnik — Werski Franciszek, robotnik — Winkel Marja — Ciesielska — Popieluchowa Marja — Czajczyński R., obrwnik — Werska Marjanna — Doberschütz Jan, pisarz — Doberschütz Stanisława — Skowronka Stefanja — Bernacki Sylwester, kupiec — Walowska Anna — Wałowski Sylwester, kupiec — Walowska Aniela — Wałowski Mieczysław, kupiec — Walczak Michał, pisarz — Walczakowa Pelagia, akuszerka — Rosińska Wiktorja — Weinert Florentyna, kupcowa — Szulczewski Florjan, ślusarz — Tycza Ignacy, lakiernik — Jarzembowski Franciszek, rzeźnik — Jarzembowska Jadwiga — Kobylński Edmund, kupiec — Kobylńska Stefanja — Mataczyński Tad., wł. kamien. — Mataczyńska Bolesława — Laśkiewicz J. — Wietrzykowski W., krawiec — Wietrzykowska S. — Morawski Kazimierz, aptekarz — Morawska Irena — Juler Fran. — Woźniakowa — Woźniak Józef, rolnik — Węclawski Antoni, rymarz — Woźniak Kazimierz, rymarz — Fibikowski Stan., rolnik — Bury Stan., organista — Burowa Irena — Szczepański Ignacy, obrwnik — Szczepańska Władysł., — Szczepański Feliks, robotnik — Miklaszewski Waclaw, m. kołodziejczy — Miklaszewska Jadwiga — Grzechowiakowa Józefa — Łukaszewska B. — Kujawina C. — Szcześniak Józef, m. murarski — Szcześniak Marja — Solarek Fran., handlarz — Solarek Helena — Albrecht Romuald, m. rymarski — Dochocka Marjanna — Janaszak Fran., kupiec — Solarek Szczepan, kupiec — Solarek Antonina — Tysacówna Wiktorja, ekspedjentka — Solarek Antoni — Wojcieszakowa Rozalja, pielęgniarka — Skowron Wojciech, rolnik — Skowron Marja — Skowron Helena — Kiebasiewicz, m. dekarski — Chudy Józef, obrwnik — Chudowa Agnieszka — Chudowna Salomea — Dutkiewicz Agata — Dutkiewicz Konstantja — Brywczyński Szymon — Brywczyńska Marja — Ruserska Antonina — Tabaczyński Tomasz — Tabaczyńska Elżbieta — Pietrowska Rozalja — Dziatkiewicz Pelagia — Pilarski, m. kowalski — Kielczewski, m. murarski — Kielczewska — Grubczyński Stan., m. obrwniczy — Michałowski Roman, adwokat — Biniak Leon, stolarz — Biniakowa-Kat. — Strekerowa Otylja — Napieralski Sylwester, robotnik — Napieralska Helena — Napieralska Maryanna — Napieralska Bronisława, gospodyni — Paluch Leon, malarz — Paluch Stefanja — Knastówna Zofja — Sypniewski Kazimierz, wł. kam. — Sypniewska Marjanna — Dziatkiewicz Józef, kupiec — Sypniewski Edmund, ślusarz — Dziatkiewicz Józefa — Pokrzywnicki Feodozy, ziemianin — Pokrzywnicka Zuzanna — Kazimiera Stajkowska — Wolff Michał, piekarz — Wolff Wiktorja — Kaźmierczakowa — Gil Stanisław, robotnik — Majchrzak Wawrzyn, malarz — Chmiel, rzeźnik — Chmielowa Juljanna — Bartkowiakowa Helena — Bartkowiak Wincenty, piecownik — Paluch Apollinary, rzeźnik — Paluch Teofila — Luszczewski Stanisław, stolarz — Luszczewska Pelagia — Bosacki Wawrzyn, obrwnik — Bosacka Marja — Drella Roman, kupiec — Kaźmierczakowa M. — Stajkowska Teofila — Urbański Adam — Przygoda Andrzej — Przygoda Józef — Wojciechowska Juljanna — Wojciechowski Józef — Wojciechowski Władysław — Józwiak Marcin, robotnik — Koralewski Józef — Józwiakowa Katarzyna — Józwiakowa Franciszka — Wyszyński Władysław, stolarz — Orchowski Czesław, stolarz — Wyszyńska Joanna — Gil Kazimierz, robotnik — Knast Stanisław, rolnik — Fibikowska Stanisława — Fibikowska Marjanna — Fibikowski Marcel, robotnik — Dominiak Fr., rolnik — Dominiak Marjanna — Dominiak Fran., rolnik — Dominiak Kaz. — Dominiak Ignacy — Dominiak Leon — Konieczny Waclaw, dentysta — Rakowski Wiktor, malarz — Rakowska Kazimiera — Rakowski Marjan, malarz — Rakowska Helena — Szady Józef, koszykarz — Szady Jadwiga — Jaworski Onufry, rolnik — Barańczak Michał, fryzjer — Barańczakowa Weronika — Jaworski W., stolarz — Jaworska Władysława — Jaworski Kazimierz, stolarz — Jaworski Marjan, stolarz — Jaworski Antoni, stolarz — Jaworska Jadwiga — Jaworska Leokadja — Piskulski Kazimierz — Groblewski Leon — Pientka Antoni, obrwnik — Elżbieta Pientkowska — Roesler Kazimiera — Miłowski Ignacy, pośrednik — Miłowska Marja — Rymer Joanna, kupcowa — Miłowski Leon, obrwnik — Miłowska Regina — Rymer Bolesław — Zamiar Marjan, fryzjer — Zamiarowa M. — Tymowa Helena, kupcowa — Kucharski Ignacy, robotnik — Kucharska Fr. — Majchrekowa Marjanna — Zieliński Marcin, robotnik — Zielińska Stanisława — Zieliński Hilary, rolnik — Zielińska Marjanna — Zieliński Wincenty, rolnik — Szczepańska Emilia — Szczepański Adam, handlarz — Wróblewski Teofil, rzeźnik — Wróblewska Rozalja — Wróblewska Helena — Wróblewska Marja — Szczepański Kazimierz, obrwnik — Szczepańska M. — Matuszak Aleksa, obrwnik — Matuszak Zofja — Knothe Stefan, bednarz — Polczyński Józef, kupiec — Polczyńska Marja — Polczyńska Ludwika — Wesolowski Kazimierz, drogerzysta — Wesolowska Leokadja — Gaworzewska W. — Ogórkiewiczowa St. — Ogórkiewicz Zenon — Hologa W., rzeźnik — Kmiecik W., fryzjer — Paczyński Leon, m. stol. Paczyńska Stefanja — Miłowska A., kupcowa — Gabrylewicki Józefa, kupcowa — Wiackisowa Józefa — Winiarska Bronisława — Miśnikowa Zofja — Starczewska Czesława — Świątek Stanisław, fryzjer — Świątkowa Anna — Miśnikowa Rozalja — Miśnikowa Juljanna — Miśnikowa Bożena — Miśnikowa Seweryna — Zurkowa Joanna — Lipiński, m. zegarm. — Lipińska — Zalisz W. — Matuszak Waclaw — krawiec — Matuszak Zofja — Matuszak Michał — Matuszak Helena — Bogucki Stanisław, kupiec — Bogucka Marja — Graczykowska Marja — Graczykowska Wincentyna — Toczkiewicz Ludwika — Kobylńska — Ogórkiewicz Jan, malarz — Ogórkiewicz Marja — Ogórkiewicz Florjan, malarz — Zdźuj Józef, rzeźnik — Zdźujowa Weronika — Sypniewski Zygmunt, sekr., Miłowski Onufry, m. piekarski — Miłowska Wład. — Bartkowiak, handlarz — Bartkowiakowa — Górski Piotr — Knast Kazimierz, rzeźnik — Knast Aleks., piekarz — Sędzik Jan, rzeźnik — Sędzik Zofja — Sędzik Stanisława — Owczarkowa Katarzyna — Nowicki Stanisław, m. ślusarski — Janaszak Stefan, m. krawiecki — Janaszak Pelagia — Wucki Stanisław, m. obrwniczy — Pawłowski Jan — Pawłowska Leokadja — Lechertowa Kazimiera — Lechertówna Rozalja — Lechert Wiktor, m. malarski.

Pisma, godzące się na protest, uprasza się o powtórzenie nazwisk, powyżej podanych.

Komitet
z p. Wyczyński
em. starosta krajowy
Poznań, Aleje Marcinkowskiego 29.

Obóz Wielkiej Polski Kurs kandydatów

Lekcja kandydatów odbywa się dziś, w piątek o godz. 20 w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65.

Po nieodżałowanej stracie żony i matki, zabrał nam Pan Bóg w środę, dnia 13 maja 1931 r. najdroższą córkę i naszą ukochaną siostrę, ś. p.

Zofję Popkównę

Zmarła nagle, namaszczona Olejami św., przeżywszy lat 30. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, dnia 16 b. m., o godzinie 4.30 po poł. z Zakładu św. Józefa, o czym donoszą

w nieutulonym smutku pogrążeni
ojciec i rodzeństwo.

Poznań, ul. Woźna 14-a. dw 3605
Zakład pogrzebowy St. Jaśkiewicz Klasztor 14.

W rocznicę śmierci ojca naszego, ś. p.

Józefa Mąkowskiego

odbędzie się

żałobna msza św.

w kościele świętomarcińskim w poniedziałek, dnia 18 maja o godzinie 8,30.

zw 29338 **Dzieci.**

Za okazane mi dowody współczucia, wiece i udział w pogrzebie ukochanego męża i ojca, ś. p.

Czesława Heliasza

składam Urzędnikom Dyrekcji Cel, Kolegom, Krewnym, Znajomym i Lokatorom najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Żona z synkiem.

Poznań, dnia 15. V. 1931 r. zw 29333

Wielki wybór pończoch

damskich, skarpetek męskich, tenisowych damskich i skarpetek dziecięcych w gatunkach luksusowych i praktycznych, ceny niskie, gatunki wysokie. Bielizna trykotowa.

RĘKAWICZKI!!

„WIA” Plac Wolności 14 obok Hungarji
zw 29308

Do I. Komunii św.

welony od 4,95 zł, lilje od 1,20

bielizna, pończoszki, rękawiczki, wstążki w wielkim wyborze poleca

Stanisław Schulz

Poznań, Stary Rynek 80/82.

Pw 11215-19,53

Konia z rzedem

temu, kto udowodni, że ulepszony Tajfun, środek do łepienia much, pluskiew etc. jest gorszym od podobnych zagranicznych preparatów do rozpylania, pomimo tego, że jest o 25% tańszy.

Fabryka środków do zwalczania szkodników

UNIVERSUM

Poznań, ulica Franciszka Ratajczaka nr. 38.

Pw 11193-18,48

Skrzywienie kręgosłupa

naprawiam ewtl. leczę bez przerwy w czynności zawodowej według systemu Haasa. Najlepsza ochrona przed ciężkimi zachorzeniami i przedwczesnym kalectwem. Wielkie powodzenia, najwyższe uznania na Kongresach lekarskich etc. Żądajcie broszurę z 50 fotogr. ilustracjami.

nwp 10027

FRANZ MENZEL, Breslau, Claassenstr. 5. Abt. 81.

Dnia 13 maja 1931 r., o godzinie 23.30, zasnął w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., w 73 roku życia, mój najdroższy mąż, brat i wuj, ś. p.

Aleksander Bujwid

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 16 b. m., o godz. 16-tej, z domu żałoby ul. Matejki 54 na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej.

dw 3608

W ciężkim smutku pogrążeni
żona, siostra i rodzina.

Poznań, 15. V. 1931 r.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak, Poznań, Plac Nowomiejski 10, tel. 1045.

W środę, dnia 13 maja 1931 r., o godz. 12.15, umarła, opatrzona Sakramentami św., nasza droga matka, babka i teściowa, ś. p.

Helena z Tuszewskich Schoenbornowa

Eksportacja i pogrzeb odbędą się w poniedziałek, dnia 18 b. m., o godz. 10 przed południem.

W imieniu ciężko strapionej rodziny
ks. Stefan Schoenborn.

Kruszwica, dnia 13. V. 1931 r.

zw 29330

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Gevaert

PAPIERY
BŁONY
PŁYTY
CHEMIKALJA
GEVAERT'A

są niezbędnym materiałem dla amatora, który, idąc z postępem czasu dąży do używania najdoskonalszych wytworów techniki współczesnej.

Do nabycia w składach przyborów fotograficznych. nw 10016

SOLEC

wyleczy najlepiej, najskuteczniej choroby reumatyczne, artretyczne, przymiot i jego następstwa, choroby skórne, żolzy, krzywicę, choroby nerwowe, zapalenie stawów i kości, zatrucia metalami.

NAJSILNIEJSZE W EUROPIE WODY SIARCZANO-SŁONE I PIERWSZORZĘDNE KĄPIELE MUŁOWE.

Sezon od 1 maja do 30 września. Początek i telegraf Solec-Zdrój.

Informacje i prospekty w każdej chwili na żądanie odwrotnie.

nw 9235

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER” patent gdański Nr 1919. Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu swoich właściwości w 100% przypadkach wypadkach wszystkich liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach u nóg, egzemie, pryszczach, wyrzutach wszelkiego rodzaju, zerwonosci twarzy i nosa, odmrożeńiach itd. Przy zamówieniach uprasza się o „el. użyteczności. Świetne uznania. Jeżeli bez skutku, zwróć pieniądze. Cena 8,60 zł. Wysyłka za zaliczką. Przy wysyłce sumy zgóry, bez portorium. nw 9460

Chem. Rosm. Laboratorium „KLOSSIN”, Gdańsk 2, Hundegasse 43.

Za duszę ś. p. z Roszkowskich Malwiny Dąbrowskiej w czwartą rocznicę Jej śmierci odprowadzona zostanie

msza św.

w sobotę, dnia 16 maja o godz. 8 w kaplicy szpitala Przemienienia Pańskiego. **Mąż i dzieci.**

KREM — MYDŁO „HALINA”
Mag. Farm. W. — aździerskiego usuwa piegły, wagner, liszaje

Skuteczność udowodniona na żywej reklamie. Na PWK. w Poznaniu, Targach Lwowskich, Katowickich Wileńskich oraz na ulicach Warszawy i innych miast był demonstrowany chłonec, u którego pół twarzy była w piegach zaś druga czysta, pozbawiona piegów przez krem „Halina”. Duży 4,50 średni 2,50, mały 1,50. Żądać wszędzie. Słoiki prób, wyczerpane. Fabryczna składnica „Pharmachemia”, Bydgoszcz.

Pw 10 907-63,199

Szczawnica

„Pensjonat pod Kraszewskim” znany od wielu lat z dogodnego położenia, pięknych, słonecznych pokoi z werandami oraz zdrowego, wykwiutnego wiktury otwarty od 1 maja.

Pw 10 783-54,822

Jedyny, prawdziwie skuteczny.

SZCZURY MYSZY

ORWIN

nw 8930

Zgadnąć wszędzie.

Maszyny tłoczne do wyrobu płyt chodnikowych
Maszyny do wyrobu bloków pustych
Bagier studzienny
Maszynę do wyrobu dachówek fabr. „Berbet”
Formy do rur cementowych
bardzo korzystnie oddadzą

Bracia Schlieper,
Bydgoszcz,
telefon 361 i 306.
Pw 11 182-68,219

Kto trudni się hodowlą perlic?

Dostawcy do bieżącej dostawy rocznej poszukiwani.
Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod Tw 1457

NIKO WILSONA, Łazarz, ul. Strusia. NIBELUNGI (ZEMSTA KRYMHILDY)
Początek o godz. 5. zw 29242

Przykrawacz

do męskiej bielizny natychmiast poszukiwany.

Reflektuje się tylko na pierwszorzędną siłę. Oferty z referencjami i odpisami świadectw sub „Przykrawacz” do Biura Ogłoszeń S. Fuchs, Łódź, ul. Piotrkowska 50. nw 9 966

Piękna pogoda!

SPECTROL
wywabia plamy z jasnych ubrań i sukien.

SPECTROL
usuwa plamy

Tw 1437

Kto pragnie zakupić
pamiątki I. Komunii św.

niechaj obejrzy okno wystawowe
jubilerskiej i złotniczo-zegarmistrzowskiej firmy

W. Szulc w Poznaniu,

plac Wolności 5.
Ceny niskie i uwidocznione.

**WSZELKIE
TŁUMACZENIA
NA JĘZYK FRANCUSKI**

dplomowana
rodowita
paryżanka

**KONWERSACJA
FRANCUSKA**

Ogrodowa
nr. 12 m. 28

zw 29 276

Dancing „**CARLTON**“ Plac Wolności 17
„Sensacja“ Fenomen małpiej inteligencji, małpka „Ajsza“
występuje jako girls w wszechświatowym balecie rewjo-
wym „TURANDOT“. Ceny załtane.

Od 15-go zmiana programu. zw 29 289

Koniak 90 gr. Mokka 1 zł. Herbata 1 zł. Likier 1.10 zł.

ROLNIK

spółdzielnia rolniczo handlowa po-
szukuje doświadczonego

zbożowca

z gruntowną znajomością książko-
wości i organizacji spółdzielczej na
stanowisko II. członka zarządu.

Oferty, odpisy świadectw należy na-
desłać do ekspedycji Kurjera Po-
znańskiego pod zp 29334

Zakupimy

200 krzesel składanych

mogą być używane. Spieszne zgłoszenia do eke-
pedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 29337

Były sędzia
przyjmie

zastępstwo

adwokata lub notariu-
sza, ewent. współpraca
na czas dłuższy. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznań-
skiego pod dw 3604

1 wagon

welny drzewnej

pierwszy gatunek, odda
po wyjątkowo niskiej
cenie. Zgłoszenia pod
„Welna drzewna“ do
„Par“, Bydgoszcz.
Pw 11212-63.228

Tak piękne są
desenie materiałów

wiosennych na suknie,
kostjumy i płaszcze,
że nieraz trudno wśród
olbrzymich zapasów to-
warów dokonac wyboru. Dlatego też
utrzymujemy liczny odpowiednio
wyszkolony personal, który z naj-
większą uprzejmością odpowiedni
wybór umożliwi, służąc przytem fa-
chową radą. Prosimy się przekonać
a wszyscy będą zadowoleni i pozostaną stałymi naszymi klientami.

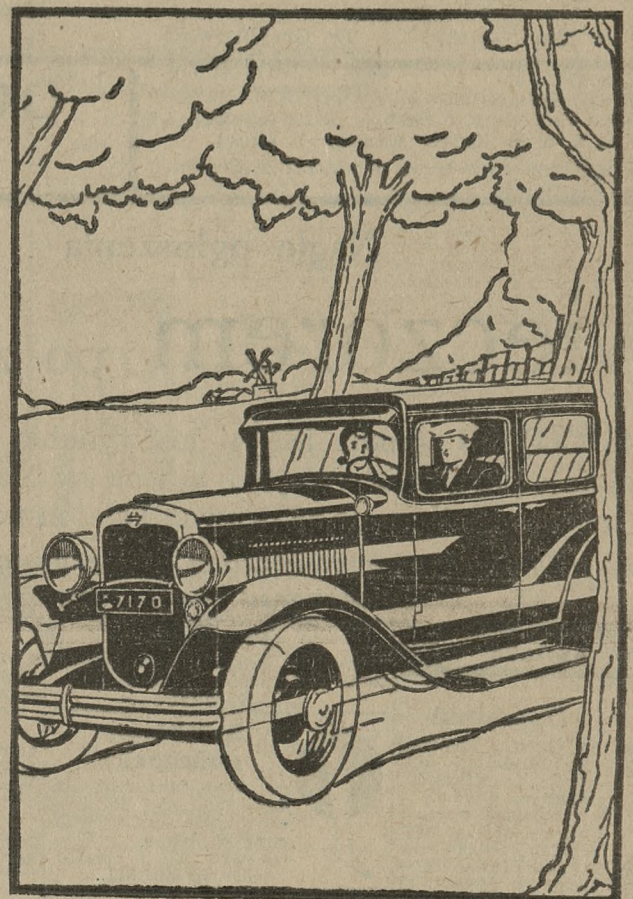
DOM
HANDLOWY **F. WOŹNIAK**, POZNAŃ
ul. Kramarska 16.

Pw 11200-16.224

**Silniejszy
niż przedtem!**

Czy widziałeś już nowy
Chevrolet 6 specjalnie
zbudowany na nasze drogi?
Silniejszy motor, silniejsze
podwozie, wzmocniona ka-
roserja, lepszy mechanizm
kierowniczy i większe, kry-
te hamulce.

Regoroczny Chevrolet nie obawia się naj-
gorszych dróg. Poza zaletami wyżej wymie-
nionymi nowy Chevrolet posiada 6 cyl.
motor o sile 50 HP, silniejszą oś przednią,

— wzmocnione błotniki i poprzeczkę
między lampami, pomimo tego jednak
ceny są niskie.

Po szczegółowe informacje można zwracać się do najbliższego
przedstawicielstwa Chevrolet lub Warszawa-akryzanka pocztowa 676.

NOWY CHEVROLET 6

Wyłączne przedstawicielstwo na Poznań i okolice:

BRZESKIAUTO Sp. Akc.
Poznań

ul. Dąbrowskiego 29, tel. 63-23, 63-65. Pw 9548-11, 11K

Najstarsze przedsiębiorstwo branży samochodowej w Polsce zał. 1894 roku.

Lekarz praktyczny

z dobrą praktyką w średnim mieście (szpital, główny
węzeł kolej. na miejscu) — zamienilby się na praktykę
w większym mieście, 5 pokojowe mieszkanie warunek.
Ścisła dyskrecja. Oferty pod dw 3584 do Kurjera Pozn.

VIRISAN DLA MEZCZYZN

Znakomity środek wzmacniający przy przedwczesnem
osłabieniu, nieprzebyty w swem działaniu. Czerstwość
i siła wraca natychmiast. 60 porcyj Zł. 12,50. Prospekt
w załączeniu. nw 8741

DR. MALOVAN I SKA. — GDAŃSK, ODDZ. 102

Zdrowie, zadowolenie i spokojny sen

są podstawą powodzenia. Nie marnujcie ich
nadmiernem używaniem kofeiny. Kofeina
podnieca serce i nerwy. Zaś zupełnie nieszko-
dliwa, nawet w najmocniejszym naparze jest

KAWA HAG
bezkofeinowa kawa ziarnista

Pw 11202-6.20

Zarząd Spółki Akcyjnej Hartwig Kantorowicz Nast. w Poznaniu

zawiadania PP. Akcjonariuszów, że w dniu 1-go czerwca r. b. przed południem o godz. 10,30 odbędzie się w sali posiedzeń firmy Hartwig Kantorowicz Nast. w/m. przy Grochowych Łakach 6

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów

- z następującym dziennym porządkiem:
- 1) Sprawozdanie Zarządu z czynności oraz przedłożenie bilansu zysków i strat za rok 1930.
 - 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej.
 - 3) Zatwierdzenie bilansu i rachunku zysków i strat, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
 - 4) Uchwała dotycząca pokrycia wykazanej straty.
 - 5) Wybór członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.
 - 6) Wnioski.

W celu uzyskania prawa uczestnictwa na Walnem Zgromadzeniu PP. Akcjonariusze obowiązani są złożyć w biurze firmy Hartwig Kantorowicz Następcą S. A. w Poznaniu przy Grochowych Łakach 6. swoje akcje na 7 dni przed dniem Walnego Zgromadzenia.

Roczne Walne Zebranie Akcjonariuszów

Georges Geiling & Cie. S. A. w Poznaniu odbędzie się 20 czerwca b. r. o godzinie 11-tej w lokalu Spółki przy ul. Grunwaldzkiej 18.

PORZĄDEK OBRAD:

1. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za r. 1930.
2. Zatwierdzenie bilansu, rachunku zysków i strat za rok 1930 oraz udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
3. Podział czystego zysku za rok 1930.
4. Wybór Rady Nadzorczej.
5. Wolne wnioski.

Zarząd: St. Maciejewski Fr. Grzybkowski

OGŁOSZENIE.

Zebranie udziałowców z dnia 8 kwietnia 1931 r. uchwało likwidację Towarzystwa, mianując likwidatorem niżej podpisanego. W myśl § 65 ust. 2 ustawy o tow. z o. p. wzywa się wszystkich wierzytelców do zgłoszenia pretensyj. Poznań, dnia 8 maja 1931 r.

„ARWOGAZ” T. z o. p. w likwidacji
Fabryka Gazomierzy, Wodomierzy i Armatur
ul. Dąbrowskiego 79
Stefan Peretjatkowicz, Likwidator.

Powołując się na powyższe ogłoszenie, przepisane formalnością prawną, zaznaczamy, że wszelkie działalności Tow. z ogr. p. przejęła niżej podpisana Sp. Akc.

„ARWOGAZ” Fabryka Gazomierzy, Wodomierzy i Armatur
Spółka Akcyjna w Poznaniu.
Zarząd. Pw 11 93-19,66 Rada Nadzorcza.

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Topoli Wielkiej

i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Topola Wielka karta 84, na imię Karola i Marjanny ur. Macioszek Tomasów w Topoli Wielkiej, żyjących w ogólnej wspólności majątkowej, zostanie w drodze egzekucji **dnia 22 sierpnia 1931 r. o godz. 10 przed poł. wystawiona na przetarg** w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 24. Powyższa nieruchomość obejmuje dom mieszkalny z podwórkiem i ogrodem domowym, chlew ze stodołą, Nr. 7 księgi podatku budynkowego, nr. 74 matrykuły podatku gruntowego, 45 mk. rocznej wartości użytkowej, 1,80 mk. roczna kwota podatku budynkowego, 1,21 tlr. czystego dochodu gruntowego, 0,35 mk. podatku gruntowego. Wziankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 21 marca 1931 r. Ostrów, dnia 15 kwietnia 1931 r. Sąd Grodzki. nw 9594

OGŁOSZENIE.

Sprzedamy lokomobilę Wolfa z przegrzewaczem i kondensacją na 12 atmosfer o powierzchni ogrzewalnej kotła 17,85 mtr. Rok budowy 1917. Oferty prosimy nadsyłać do Magistratu m. Turku, wojew. Łódzkie. dw 3587
MAGISTRAT.

Kupiec Ignacy Linke w Poznaniu, Piekary 22/23, zast. przez adw. Burdajewicza w Poznaniu, wniósł o **pozbawienie mocy 3 listów hipotecznych** dla hipotek i to: I. zapisanej w księdze wieczystej Poznań—św. Marcin tom II, karta 35, w dziale III, pod l. bież. wpisu 11, na rzecz Izydora Jareckiego w kwocie 3700 talarów wzgl. 11 100 mk.; II. zapisanej w księdze wieczystej Poznań—św. Marcin tom II, karta 35, w dziale III, pod l. bież. wpisu 15, na rzecz Izydora Jareckiego w kwocie 2 000 tal. wzgl. 6 000 mk. Posiadacza wyżej wymienionych listów hipotecznych wzywa się, aby się zgłosił w podpisanym Sądzie, pokój nr. 69, najpóźniej w dniu 20 sierpnia 1931 r., godz. 12, i przedłożył listy hipoteczne, gdyż w przeciwnym wypadku zostaną one pozbawione mocy prawnej. Poznań, dnia 2 marca 1931 r. Sąd Grodzki. nw 9593

W naszym rejestrze handlowym A nr. 315 wpisano dziś, że firma **Heljodor Sołński, interes zbożowy w Rawiczu**, wygasła. Rawicz, 17 marca 1931 r. Sąd Grodzki. nw 9591

5 Nn 6/31. UCHWAŁA. Firma Józef Popek, Rawicz, wniosła o udzielenie jej odroczenia wypiąt. Do rozpoznania wniosku tego i powzięcia uchwały, czy odroczenia wypiąt należy udzielić, wyznacza się termin na 29 maja 1931, godz. 9, pokój 13 w podpisanym Sądzie. W terminie tym mogą wierzyteli wyżej wymienionej firmy jawić się w celu udzielenia Sądowi wyjaśnień. Rawicz, dnia 9 maja 1931 r. Sąd Grodzki. nw 9592

Roman Langner, zam. w Poznaniu, ul. Marsz. Focha 23, zast. przez adw. Celichowskich w Poznaniu, wniósł o pozbawienie mocy prawnej listu hipotecznego dla pożyczki w kwocie 5 555 złotych, zapisanej na nieruchomości Fabianowo tom I, karta 16, na rzecz wnioskodawcy. Posiadacza powyższego listu hipotecznego wzywa się, aby się zgłosił w tutejszym Sądzie, pokój 69, najpóźniej w terminie dnia 26 sierpnia 1931 r., godz. 12, i przedłożył powyższy list hipoteczny, gdyż w przeciwnym razie list hipoteczny będzie pozbawiony mocy prawnej. Poznań, dnia 2 maja 1931 r. Sąd Grodzki. nw 9590

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy
Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Nagle ogłoszenia
wieczorem po zamknięciu ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmują portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefona portjerna nr. 35-25
Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE
Upominki
do 1-szej komunii św. Medaliki, lancuski, krzyżki, różańca, zegarki i t. d. poleca w wielkimi wyborze po najniższych cenach — Stefan Hubert, Poznań, św. Marcin 45 vis a vis Hotelu Continental. nw 10 009

Parcele
budowlane Puszczykowsko sprzedam. Wiadomość: telefon 27-96 zdw 89 131
Bemberga pończochy
po cenie fabrycznej za 4,50 oddamy detalicznie „Atlantic” firma chrześcijańska. Wrocławska 15. I piętro. zdw 91 311
Kolonjalkę
sprzedam tanio. Woźna 21. zdw 91 067

Dom
z wolnym mieszkaniem sprzedam. Aniola, Fabianowo. poczta Poznań. zdw 91 208
Dom
nowy za 1600 zł. do sprzedania. mieszkanie wolne. Białkowskiego. Wroniecka 18. rw 14 182-3
Sprzedam
lustro, kanapę. Jackowskiego 3. m. 4. zdw 91 338
Fortepian
(Pleyel) używany tanio oddam. Drygas, Półwiejska 22. zdw 91 340
Maszynę
damską sprzedam. Kuśnierski. Zielona 5. zdw 91 328
2
Singera maszyny damskie sprzedawca warsztat mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 91 353
Krawiecka
maszyna do szycia, najnowszy system, tanio sprzedam. Traugutta 23, m. 8. zdw 91 282
Fabryka mechaniczna
wyrób metalowych w Poznaniu, w pełnym biegu, z powodu wyjazdu bardzo korzystnie do nabycia. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91 277

Sprzedam
moje dobrze zaprowadzone i sprężające przedsiębiorstwo przemysłowo-handlowe, położone w centrum miasta powiatowego Wlkp. z obszernymi maszynami budynkami, z żywym i martwym inwentarzem. Reflektanci mogą się zgłosić do Kurjera Poznańskiego nw 10 000
Parcele
budowlane, najlepsza lokata kapitału od 60 groszy kw. mtr. — „Osadopol”. Poznań, Rzeczypospolitej 9. telefon 53-17. Pw 10 852-1430
Samochód
elektroluz, 3 gabinety męskie, jadalnie ciemno-derbowe, jadalnie-derbowa, nowoczesna, salonik antyczny, salozik mahoniowy, salon czarny, 2 biblioteczki, stoły i kanapy restauracyjne, obrazy i inne przedmioty odda kozyjnie. Poznański Dom Komisowy, Dominikańska 3, telefon 24-42. Pw 11 189-1950

Warsztat
ślusarsko-kowalski, wyrób masowych artykułów, istniejący 10 lat z powodu choroby tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 90 200
Włosie
końskie, trawa afrykańska, dresiki na materace, szpagaty, sprężyny, płótna, pasy tapicerskie najtaniej. T. Szelagowicz, Poznań, artykuły tapicerskie Tama Garbarska 25/23. zdw 91 147
Sprzedam
dwa łózka, wózek. Adres Kurjer zdw 91 145
Wózek
dziecięcy tanio oddam. Adres Kurjer zdw 91 144
Kolonjalka
z piekarnią zaraz na sprzedaż. Barania, Krosno, poczta Mosina zdw 91 136
Gdynia
parcele budowlana 600 kwm., centrum, sprzedam. Kurjer zdw 91 124

Skład
towarów krótkich sprzedam z mieszkaniem. Adres Kurjer zdw 91 300
Wóz resorowy
(rolwaga) mało używany tanio sprzedam. Wiadomość: skład kolonialny. Polna 37. zdw 91 301
Powóz
na gumach sprzedam. Karlic, ul. Marszałka Focha 275. zdw 91 504
Torebki
od zł. 125 W. Czyst. Szkolna 11. Plac Wolności 5. Pw 10 961-1952

National
2 kasy jedna na 6 kelnerów z motorem sprzedam tanio. Adres Kurjer zdw 90 243
Kino dźwiękowe
sprzedam w powiatowym mieście w Wielkopolsce tylko za gotówkę lub zamianę na dom z ogrodem pod Poznaniem. Oferty Kurjer zdw 90 242
Ule
pojedyncze, podwójne, drzwi, okna budowlane. Traugutta 32. ogród. zdw 90 693
Kiosk
spożywczy w dobrej okolicy, ubikacje sprzedam tanio. Adres Kurjer zdw 90 793
Dywany
chłodniki linoleum, ceraty sprzedajemy po każdej możliwej najniższej cenie. Poznański Skład Dywanów. ul. Wrocławska 20 przy Placu Św. Krzyszka. zdw 84 514

Olbrymi wybór
w kapeluszach, koszulach, krawatach po tanich cenach poleca A. Pietrzykowski, Wielka 8 Pw 11 197-1798
Rower
półszorki, siódło okazujnie. Ptasiewicz, Wierzbice 33. zdw 91 417-18
Meble
kuchenne tanio. Tasiemski, stolarnia Ozesława 11. Wilda. zdw 91 414-15
Parcela
za wpłatą 400 zł. do sprzedania Białkowskiego, Wroniecka 18. rw 14 184-5
Piekarnia
w pełnym uruchomieniu z klientelą handlową i prywatną na parterze w składem i nowoczesnym piecem zaraz na sprzedaż. Oferty do Kurjera nw 10 022

Wybór tanich płyt gramofonowych od 2—4 zł
St. Jarosz, ulica 27 Grudnia 3. zdw 91 231
Wózek
dziecięcy sprzedam. Szymańska, Piekary 20-21. zdw 91 239
Motocykl
pęd km. prawie nowy sprzedam Mikotaiewski, Przemysłowa 2. zdw 91 246

Planino
czarne, krzyżowca jak nowe 950 zł Szoepa, Staszka 24. zdw 91 256
Ubranie
granatowe nowe na średnią figurę sprzeda Salon Mód, Kreta 23 zdw 91 203
Pianino
jak nowe sprzedam tanio. W. Adamczewska, Gen. Umińskiego 12a, w podwórzu zdw 91 235
Za
bezceń sprzedam salonik, stół, antyk 2—4 po południu Zygmunt Augusta 15, mieszkanie 8, suterena. zdw 91 149

Koldry
tanio na sprzedaż Ul. Woźna 13 I. prawo. rw 14 180
Plac
budowlany 1 278 kwmtr. narożnik przy samym dworcu Luboń — sprzedam Krauze, Niegolewskich 2. zdw 91 404
5 KUPNA
Kupię
wprost od właściciela za gotówkę 30—40 tys. dom ewtl. z ogrodem, gdzie gimn. żeńskie na miejscu lub w pobliżu. Helena Kempa, Tarn. Góry, Nakielska 8. zdw 91 011
Kupię
lornetkę pryzmatyczną i sztucer. Oferty Kurjer rpw 14 175
Skład
z dwupokojowym mieszkaniem kupie za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 91 143. Pośrednicy wykluczeni.
Kupię
duże szafy stosowne do składnicy Oferty Kurjer Poznański zdw 91 188
Kupię
dobrze utrzymana, używana jadalne i syplakę. Tylko na modne meble upraszam oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91 190
Kupię
większy i mniejszy dywan dobrze utrzymane. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91 189
Kupię
dom lub inne przedsiębiorstwo. Dysponuję gotówką 40 000—70 000 ewentualnie wypożyczę. Zgłoszenia Kurjer zdw 91 182/3
Wylęgarki
poszukuje. Oferty Kurjer zdw 91 323
Dom
kupię. Wpłace 30—40.000. Propozycje Kurjer zdw 91 315
Leżankę
używaną w dobrym stanie kupię. Cena do Kurjera zdw 91 292
Kupię
podstaw młynarski (Walcentahl) Oferty z podaniem jakości i ceny Pacek, Wronki, Strzelecka, zdw 91 232
Pianino
używane kupię. Tuszewski, Wołsztyń, Nialek Wielki 50. zdw 91 154
Poszukuję
składu mieszkaniem wprost od gospodarza. Górski, Łopuchowo p. Długa-Goślina. zdw 91 162
Kupię
wóz rolwagę mało używaną w dobrym stanie, na 40 kanów mleka. Oferty z ceną Wozak, Długa Goślina, pow. Obornicki. zdw 91 432
Kupię
dom Poznań, wpłata 30.000. Oferty Kurjer zdw 91 354
Browning
mały kupię. Zgłoszenia z ceną, kaliber i system do Kurjera zdw 91 368
Tanlego
składu mieszkaniem lub mieszkaniem bez składu poszukuje. Oferty zdw 91 384

Kupię
osobówkę Chevrolet lub Ford. — Zgłoście Kurjer zdw 91 376
Linoleum
używane kupię. Oferty Kurjer zdw 91 392
6 KAMIENICE
Dom — willa
pięknie położony jak nowy bez lokatorów. 8 pokoi, kuchnia (wszystko odnowione) wjazd stajnia. chlewy murowane, obszerne piwnice, elektryczność w mieście pow. z dogodną komunikacją do Poznania, z powodu stosunków rodzinnych wprost od gospodarza na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 89 170
Administrator
doświadczony przyjmie kilka jeszcze domów. Oferty Kurjer zdw 91 406
Kamienice
przyjmuje w dzierżawę. Czynsz według umowy zgóry. Oferty Kurjer zdw 91 405

7 PIENIĄDZ
100 do 150 000 zł
pożyczki poszukuje na I. hipoteke dol. Sza-owana wartość nieruchomości 500 tysięcy. Procent zapewniony czystym poważnym lokatorem. Zgłoszenia upraszam do Kurjera pod zdw 90 772
60 000
szukam na I. hipotekę wartości 800 000. Oferty Kurjer dw 3578
Pożyczki
poszukuje się na pierwszą hipotekę 8 000 zł na realność w Górczynie. Oferty Kurjer zdw 91 215

300
szukam 2 miesiące, procent urody Kurjer zdw 91 312
10—20 000
wypożycze pod pewny zastaw. — Szczegółowe oferty Kurjer zdw 91 514
150 zł
szukam 3 miesiące, procent obiadu lub pieniądza. Kurjer zdw 90 415
Większa
gotówkę wypożycze na I. hipotekę na realność w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 91 234
Wspólnika
lub kierownika przyjmie hurtownia spożywcza. Oferty Kurjer zdw 91 351

8 DO WYNAJĘCIA
Dwa mieszkania
po 4 pokoje z kuchnią przedpokojem, łazienką, gaz, elektryka, dzwonek elektryczny, przystanek tramwajowy, w nowej willi od 1 czerwca do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer zdw 90 799
Wydzierżawie
w Swarzędzu 2 mieszkania trzypokojowe, kuchnia, wygody. Oferty „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 54.465. Pw 11 173-54.465

Mieszkanie
6 pokojowe, komfort, willi Solacz, z ogrodem do wynajęcia zaraz. Kurjer zdw 91 125
Mieszkanie
2 pokoje i kuchnia ul. Małeckiego. 2 lata dzierżawa 1800 zł. Oferty Kurjer zdw 91 294-5

Dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 91195
Kucharka poszukuje posady do starszego państwa lub bezdzietnego małżeństwa w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 91196
Pomocnik krawiecki poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 91401-2
Panienka inteligentna poszukuje posady do dzieci z szyciem. Zgłoszenia Kurjer zdw 91219
Poszukuje posługi. Zgłoszenia do Kurjera zdw 91212
Wychowawczyni z językiem francuskim szuka posady w majątku, doskonale referencje. Oferty do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 54,480 Pw 11 208-54,480
Służąca z dobrym gotowaniem i dobrymi świadectwami przyjmie posadę zaraz lub od pierwszego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 91335
Mamka czysta i zdrowa przyjmie posadę zaraz względnie od pierwszego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 91336
Dziewczyna uczciwa z szyciem poszukuje posady 1 czerwcą do pomocy pani, lub 1-2 dzieci. Oferty Kurjer zdw 91319
Poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 91325
Posługaczka poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 91329
Panienka w charakterze gospodni z dobrem gotowaniem i pieczeniem poszukuje posady zaraz lub 1. 6. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer zdw 91337
Skromna dziewczyna z prowincji szuka posady do dzieci lub bez gotowania. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91344
Poszukuje jakiegokolwiek posady umysłowej w pow. przedsiębiorstwie, gdzie należy na uczciwości. Na żądanie kaucja. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer zdw 91260
Gospodyn timer poszukuje posady do samodzielnego państwa. Oferty Kurjer zdw 91274
Dwie dziewczyny z gotowaniem, dobrze polecone poszukują posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 91271
Kucharka gospodyn timer poszukuje posady do restauracji. Oferty Kurjer zdw 91291
Kuchmistrz poszukuje posady obojetna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 91289
Dziewczyna z wsi poszukuje posady z całonocnym gotowaniem zaraz. Oferty Kurjer zdw 91308
Szofer trzeźwy, sumienny, 19 lat poszukuje jakiegokolwiek posady za małym wynagrodzeniem. Miejscowość obojetna. Of. Kurjer zdw 91244
Rządca gospodarczy w bardzo krytycznym położeniu, żonaty, lat 31, praktyki lat 9, z dobrymi poleceniami poszukuje posady zaraz za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91242
Stenotypistka polsko-niemiecka, obznaniona wszelkimi pracami biurowymi z kilkuletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 91204

Księgowy bilansista, doświadczony poszukuje posady na majątek. Oferty Kurjer zdw 91254
Dziewczyna starsza, uczciwa, szuka posady w skromnym domu zaraz lub od 1. Oferty Kurjer zdw 91253
Dziewczyna znająca szycie szuka posady do lekkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 91246
Posługa pranie, prasowanie przyjmie. Oferty Kurjer zdw 91193
Panienka lat 19, z prowincji mająca zamiłowanie do dzieci przedewszystkiem dobrze polecona poszukuje posady od zaraz. Oferty Kurjer zdw 91230
Ogrodnik lat 30, wolny od wojskowości, znający także usługi, z dobrymi świadectwami, poszukuje posady od 1. 7. 31. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 91229
Gospodyn timer z dobrego domu, obojetna wszelkich pracach domowych, z dobrym gotowaniem poszukuje posady, najchętniej u samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 91223
Starsza dziewczyna zausana, dobrymi świadectwami, samodzielnym gotowaniem poszukuje posady stałej zaraz względnie 1. 6. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91236
Panna z dobrej rodziny, bardzo uczciwa, sumienna, zna dobrze obsługę i cokolwiek szycia, pragnie przyjąć posadę jako pokojowa 1. 6. M. Balcer, Poznań, Górna Wilda 38. zdw 91161
Panna (wykształcenie seminarjalne) poszukuje posady nauczycielki kilkulatnią praktyką, wychowawczynią, zarządzającą domem lub sekretarką. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 91180
Technik dentystyczny poszukuje posady od 1. VI. skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 91170
Służąca inteligentna, lubiąca czystość, z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 91184
Panienka poszukuje posady do dzieci, lub samotnej osoby od zaraz. Oferty Kurjer zdw 91335
Wychowawczyni nauczycielka poszukuje posady, także na wyjazd, jako bona. Oferty Kurjer zdw 91363
Dziewczyna poszukuje posługi, najchętniej za pokój. Oferty Kurjer zdw 91375
Panienka uczciwa z dobrymi świadectwami znajomością języka polskiego, niemieckiego, umiejacą robotki, przyjmie posadę do dzieci najchętniej w majątku od 1. 6. Zgłoszenia Agencja Wolsztyń, nr 10 024
Maszynistka rutynowana poszukuje posady, pensja 50 zł. Oferty Kurjer zdw 91388
Książkowy - bilansista poszukuje posady ewentl. kilka godzin dziennie. Oferty Kurjer zdpw 91335
Posługaczka młodsza poszukuje posługi z praniem. Oferty Kurjer zdw 91394
Kuchmistrz szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 91413
Stenotypistka wzgl. maszynistka szuka posady. Oferty Kurjer zdw 90514
Gospodyn timer-kuchmistrz z bardzo dobrymi świadectwami bywająca w większych domach poszukuje odpowiedniej posady w Poznaniu 1 czerwcą. Zgłoszenia Kurjer zdw 90467
Dziewczyna z porządnej rodziny, samodzielnym gotowaniem przyjmie posadę od 15 lub 1. Oferty Kurjer zdw 90470
Szukam posługi z gotowaniem. Oferty Kurjer zdw 90361
Stenotypistka początkująca, pisze biegle na maszynie, szuka posady. Oferty Kurjer zdw 90478
Kucharka samodzielną do wszystkiego szuka posady do samotnej osoby 15. 5. lub 1. 6. Oferty Kurjer zdw 90538
Klarnecista alt saksofon, obejmie posadę zaraz. Adres Kurjer zdw 90649

Służąca z gotowaniem do wszystkiego szuka posady od 15 lub od 1 czerwca. Pokorowa, Niegolewskich 10, III ptr., dom boczny. zdw 90638
Pracznica dobrze polecona, sumienna, szuka prania. Pokorowa, Niegolewskich 10, III ptr., dom boczny. zdw 90639
Kucharka z dobrymi poleceniami poszukuje posady do restauracji albo do lepszego domu od 15 maja. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 90565
Pokojowa sierota uczciwa, z długoletnimi świadectwami, dobrze polecona, poszukuje posady od 15 maja lub 1 czerwca. Oferty Kurjer zdw 90448
Dziewczyna młodsza z porządnej rodziny nawskroś uczciwa poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 90412
Panienka znająca szycie, przyjmie posadę do pomocy krawcowej lub dziecku od 15 lub 1. Oferty Kurjer zdw 90469
Pracznica poszukuje prania. Zgłoszenia u p. Maj, Garncarska 5. zdw 90570
Poszukuje przedstawicielstwa wzgl. kontrolera inspektora objętnie jakie przedsiębiorstwo. Świadectwa, referencje posiadam bardzo dobre. Zgłoszenia do Kurjera zdw 90947
Młodsza inteligentna gosposia samodzielną, sumienną, uczciwą, czystą, dbającą o dobro państwa, zna kuchnię wykwiłtą, zarazem oszczędną, pieczenie ciast, zapraw przyjmie posadę od 1 czerwca, okolica obojetna. Oferty Kurjer zdw 90946
Szofer bezdzietny poszukuje posady portierstwa, inkasenta lub palacza, mieszkanie do zamiany. Oferty Kurjer jw 6038
Posady inkasenta, portjera, pomocnika biurowego, lub innej umysłowej szukam w poważnym przedsiębiorstwie, gdzie zależy na uczciwym pracowniku. Na żądanie kaucja. Pośrednicy wykluczeni. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 90445
Dziewczyna samodzielną, sumienną i uczciwą poszukuje posady z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej od 15. 5. lub 1. 6. Wiktoria Wesołowska, Gniezno, Grzybowa 34 zdw 90521
28 WOLNE MIEJSCA
Dziewczyna do wszystkiego, zdrowa i silna może się zaraz zgłosić. Górna Wilda 47, III, piętro, prawo. zdw 91221
Uczeń piekarni potrzebny Parowa piekarnia Paćcek, Wronki, Strzelecka. zdw 21233

Uczeń piekarni, syn uczciwych rodziców może się zgłosić zaraz Feniger, Gen. Pradzińskiego 54. zdw 90854-5
Zdolni i uczciwi zastępcy do sprzedaży obligacji państwowych na raty poszukiwani. Wysokie dochody zapewnione. Zgłoszenia osobiste: Poznań, Hotel „Monopo” dnia 15. 16. i 17 maja rb. od godz. 9 do 5 po poł. lub pisemnie: Tow. Reklamy Międzynarodowej, Kraków, Zybkiewiczza 16 „Egzystencja”. Tw 1438
Bufetowa do cukierni z branży, wymowna, dobra ekspedjentka, z dobrymi świadectwami potrzebna od 1. 6. rb. Zgłoszenia z fotografią i podaniem wymagań przy wolnym mieszkaniu i utrzymaniu do „Wielkopolanki” Grudziądz. Pw 11196-64,131
Krawcowa młoda, dobrze polecona potrzebna zaraz. Rybaki 18, III, prawo. zdw 91213
Dziewczyna zaraz bez spania. Śniadeckich 6, parter, prawo. zdw 91341
Do pierwszej Komunii św. Sukienki - Bieliznę - Trykoty Pończochy - Rękawiczki Welony od 7,50 zł Lilje . od 1,20 zł Wielki wybór! Tanie ceny! S. KAŁAMAJSKI Pw 111112-18,174/5
Pracznica do restauracji potrzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 91122
Dziewczyna do dzieci potrzebna zaraz. Stawna 13, II. zdw 91121
Stancja wolne utrzymanie za posługę. Marcina 68, mieszkanie 23. zdw 91197
Krawcowych samodzielną na suknie na stałą posadę poszukuje Jankowski. Kreta 23 zdw 91201/2
Domokrąźni korzystnie kupię bezkonkurencyjne pióra wieczne, biżuterię galanterijną, krawaty, trykoty oraz nowości ostatnich targów poznańskich. Ceny fabryczne. Poznań, Aleje Marcinkowskiego 2, parter, firma „Emzet”. Wyciąć, zachować adres. zdw 90771
Technik dentystyczny samodzielną w operatywie (dla Kasy) oraz w technice tak w zlocie jak kauczuku według najnowszych systemów, może się zgłosić od 1 lub 15. 6. br. Zgl. do Kurjera zdw 91012
Fryzjerka dzielna potrzebna. Wł. Konieczny, Gostyń. zdw 91123
Pracznica chemicznego, umiejacą dobrze prasować meskie ubrania, poszukuje „Czyszczalnia Chemiczna” Gdynia, Wojciecha 18. nr 9981
Apteka pod złotym Lwem w Lesznie poszukuje od 1 czerwca młodszego farmaceuty (tki) z prawem zastępcy z znajomością języka niemieckiego Uprasza się o oferty z podaniem warunków i referencji. zdw 3591
Domokrąźnych na „Karmel” do piwa, który pragnie dużo zarobić mogą się zgłosić. „Extra”. Krotoszya, zdw 3582

Pomocnik fryzjerski zaraz potrzebny. Marszałka Focha 84, narożnik Szczywickiej. zdw 91339
Ekspedjentka może się zgłosić. Cukiernia Poznańska, Plac św. Krzyszki 2. zdw 91352
Ogrodnik specjalista kwiatciarz, również uczeń zaraz potrzebny. Zgłoszenia Szypperska, Słowackiego 10, od 5 do 7 po południu. zdw 91264
Posługaczka potrzebna. Juszcak, Rybaki 13. zdw 91262
Krawcowa biegle zaraz. Adres Kurjer zdw 91261
Pannę do dzieci poszuć uje zaraz. Zgłosz. M. Cegielski, ul. 27 Grudnia 12. zdw 91231
Dziewczyna z dobrymi świadectwami do wszelkich prac domowych z gotowaniem potrzebna zaraz lub 1. 6. Piaskowa 2, I lewo. zdw 91280
Skrzypek amator, dobrze grający potrzebny na wieczory. Graniczna 5, restauracja. zdw 91279
Krawcowa samodzielną potrzebna zaraz. Wierzbicice 13, miesz. 18. zdw 91278
Fryzjerka potrzebna. Marsz. Focha 83. zdw 91275
Stenotypistki znającej język polski i niemiecki poszukuje się do kancelarii adwokackiej. Reflektuje się tylko na siły piszące biegle na maszynie „Adler”. Zgłoszenia Plac Wolności 14, narożnik 3 Maja na I. piętrze. zdw 91233
Dziewczyna do posyłek potrzebna Arlt, magazyn obuwia Plac Wolności 18. zdw 91296
Uczeń fryzjerski potrzebny. Mickiewicza 19. zdw 91310
Woźnicę i inkasenta z gotówką 750 zł do hurtowni natychmiast. Oferty Kurjer zdw 91306
Służąca do wszelkiej pracy z gotowaniem potrzebna zaraz. Kłaczyska - Wielkie Garbary 21. rw 14177
Uczennice do szycia. Wielka 18, m. 17. rw 14178
Służąca zaraz potrzebna. Wierzbicice 4, parter. zdw 91237
Fryzjerka na stałą posadę. Poznańska 22. zdw 91259
Dziewczyna uczciwa potrzebna zaraz. Bukowska 31, skład. zdw 91255
Ekspedjentka z branży kapeluszy potrzebna. Wodna 23, kapelusze damskie. zdw 91252
Uczciwa dziewczyna, która samodzielnie gotuje do wszystkiego może się zgłosić zaraz. Marsz. Focha 28, restauracja. zdw 91247
Pomocnik fryzjerski na wypomóżkę potrzebny zaraz. Wierzbicice 33. zdw 91270
Dziewczyna do dzieci, z szyciem, 16-18 lat z dobrym poleceniem, tylko która była u dzieci. Woźna 9, II prawo od 6-7. zdw 91267
Pomocnik fryzjerski potrzebny. G. Wilda 25 zdw 91266

Przychodnia dziewczyna do kuchni od 7 do 6 Zwierzyńska 9. I. zdw 91206
Ekspedjentka młodsza, sumienna, pracowita potrzebna. Dom Spożywczy, Matejki 44. zdw 91203
Krawcowe podoczne zdalne potrzebne na trychmiast Salon M6d „Henriette”. Ratajczaka 15. zdw 91200
Kelnerka zdalna potrzebna. Śniadalska „Pod Koziołkiem”. Staszica 23. zdw 91155
Ekspedjentki samodzielne potrzebne do tawarów krótkich i białawów. Oferty pod zdw 91158
Potrzebny zaraz najdalej od 1. 6. 31. rzadca z dłuższą praktyką na Pomorze pod dyspozycję właściciela. Uwzgl. tylko poważne referencje. Odpisów świadectw nie zwraca się. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 91176
Demokrąźni i 2 propagandzistki potrzebni. Adres wskaże Kurjer zdw 91427
Potrzebna podoczna do sukien. Sokółowska, Zwierzyńska 22. zdw 91360
Biuralistka posiadająca 500 zł, potrzebna. Oferty zdw 91361
Podmistrz murarski dobrze polecony potrzebny zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 91373
Poszukuje służącej z gotowaniem. Zgłosz. ul. Mokra 4, I., Dobersztajna. zdw 91377
Dziewczyna uczciwa do wszystkiego z gotowaniem potrzebna zaraz. Za Bramką 4, m. 3, I. zdw 91379
Dziewczycę do dzieci, uczciwych rodziców potrzebne. Za Bramką 4, m. 3, I. zdw 91380
Ekspedjentka może się zaraz zgłosić. Jan Siewak, mistrz żelaznicy, Górna Wilda 95. rw 14187
Fryzjer potrzebny. Górna Wilda 38. rw 14188
Poszukuje młodszego pomocnika szewskiego na szytą pracę zaraz. Franciszek Zimny, Buk pow. grodzki, ul. Otuska 1. nw 10 025
Dzielną pomocnicą od damskiej krawiectwiny władającą także językiem niemieckim może się zgłosić. Oferty do Kurjera Poznańskiego nr 10 023
Pomocnik fryzjerski potrzebny. Majkowskiego, Biedrusko. zdw 91336
Potrzebni chłopcy od lat 18 do restauracji Dworcowej. Zgłoszenia w poczekalni III. klasy. zdw 91391
Biuralistka z kaligraficznym piśmem potrzebna. Oferty pisemne z podaniem wynagrodzenia złożyć oświadczenie „Ira”. ul. Warszawska 6. zdw 91399
Pomocnik krawiecki, Nowacki, Piekary 10 zdw 91396
Krawcowa w dom. Piekary 10, Nowacka. zdw 91397
Biuralistka ekspedjentka, maszynistka polsko-niemiecka, biegle rachunkach. Ładne piśmo referencje podanie pensji. Oferty Kurjer zdw 91410

DZISIAJ W KINIE
Apollo: „Na zachodzie bez zmian”.
Aurora: „Wyspa zatopionych skarbów” i Chaplin.
Casino: „Kochanek Jej Zmysłów”.
Colosseum: „Zatoka straceńców”.
Corso: „W matni szpiegów”.
Edison: „Miłość Księcia Sergjusza”.
Harfa: Napoleon w Moskwie.
Metropolis: „Kobieta bez serca” i rewja p. t. „Pelemele”.
Odeon: Parada Paramountu.
Renaissance: „Krew na śniegu”.
Słońce: „Melodia szczęścia”.
Tęcza: „Boska Kobieta”.
Wilsona: „Nibelunzi” (Zemsta Krymhildy).

Przedpłata na miesiąc maj 1931, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w eksped. z 4,00, w agencjach w mieście z 4,50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu z 4,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie z 5,01 kwartalnie z 15,03, pod opaską w Polsce z 9,00, pod opaską w innych krajach z 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedzielę, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

członek poznańskiego Okręgu „CARITAS”
Jedyną wyjątkiem w całej Polsce „Caritas” przy Nowym Ryneku 13, parter
są najskuteczniejszym sposobem walki z zębactwem i włośczęstostwem.
Najtańsze, najlepsze drzewo opałowe w szczepach albo rabane kupuje się w drwalni P. O. „Caritas”. Nowy Rynek 13, tel. 55-88.
Kupując tamże drzewo, = spełniamy czyn społeczny i bezrobotnym dajemy pracę.

Humor zagraniczny
Miedzy przyjacielkami.
= Obchodzimy się z nową służącą, jakby należała do rodziny.
= i biedaczka może wytrzymać? (Humorist, Londyn). S. F.

